

Vlaams
Parlement

stuk **2218** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 18 oktober 2013 (2013-2014)

Beleidsbrief

Gelijke Kansen

Beleidsprioriteiten 2013-2014

ingediend door de heer Pascal Smet,
Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

INHOUD

Lijst met afkortingen	3
Managementsamenvatting	5
Inleiding	
I Het gelijkekansenbeleid	11
A De horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid	11
B De verticale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid	13
1 Gendermechanismen verhinderen niet langer gelijke kansen	13
2 Gelijke rechten en kansen voor mensen met een handicap	17
3 In Vlaanderen is er respect voor iedereen, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit	21
4 Integrale toegankelijkheid is een sleutelement in de realisatie van een maatschappij met gelijke kansen	26
5 Binnen het gelijkekansenbeleid wordt ingezet op het empoweren van nieuwe Vlamingen	32
6 Generieke initiatieven	34
II Het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid	37
Bijlage I: Overzicht resoluties en aanbevelingen Vlaams Parlement met betrekking tot het Vlaamse gelijkekansenbeleid)	44
Bijlage II: Regelgevingsagenda	46

Lijst met afkortingen

Algemeen (alfabetisch)

CGKR	Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding
Fevlado	Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties
GKV	Gelijke Kansen in Vlaanderen
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap
ICES	Internationaal Centrum Ethiek in de Sport
IGVM	Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen
Interfederaal Centrum	Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en Bestrijding van Discriminatie en Racisme
IVRPH	Internationaal Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap
LGBT	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender
NVR	Nederlandstalige Vrouwenraad
OCM	Open Coördinatiemethode
OvI	Ouders voor Inclusie
SGKB	Steunpunt Gelijkekansenbeleid
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIHO	Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs
TIP	Transgender Infopunt
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
Vliom-databank	Databank 'Vlaamse Instellingen, Organen en Mandaten'
VN	Verenigde Naties
VOK	Vrouwen Overleg Komitee
WOGA	World Outgames

Wetgeving (chronologisch)

MEP-decreet	Decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid, <i>Belgisch Staatsblad</i> 6 augustus 2007.
Gelijkekansendecreet	Decreet van 10 juli 2008 houdende het kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid', <i>Belgisch Staatsblad</i> 23 september 2008.
Toegankelijkheidsverordening	Besluit van 5 juni 2009 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid, <i>Belgisch Staatsblad</i> 2 september 2009 en 18 februari 2011

Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet	Decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, <i>Belgisch Staatsblad</i> 28 augustus 2011, err. 6 februari 2012.
Wijziging Assistentiehondendecreet	Decreet van 19 juni 2013 houdende de wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 20 maart 2009 betreffende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond, <i>Belgisch Staatsblad</i> 19 juli 2013.

Managementsamenvatting

Het gelijkekansenbeleid

Als minister van Gelijke Kansen streef ik naar een samenleving waarin elke burger de mogelijkheden krijgt om zich voluit te ontplooiën in studie, werk en vrije tijd. Dat klinkt ambitieus en dat is het ook: een dergelijk beleid waar maken is een titanenwerk.

Gelukkig sta ik er niet alleen voor. Via de open coördinatiemethode (hierna afgekort als OCM) spoor ik alle ministers van de Vlaamse Regering aan om inspanningen te leveren om tot meer gelijke kansen te komen, elk op hun terrein. Daarnaast is er ook een stevig uitgebouwd verticaal beleid, met eigen doelstellingen en acties. Het is mijn taak om te informeren en sensibiliseren over de gelijkekansen thema's, om campagnes op te zetten en organisaties en projecten te steunen die het gelijkekansenbeleid handen en voeten geven. Soms moet ik ook een vuist maken, als het om de strijd tegen feitelijke discriminaties gaat. Die zijn er jammer genoeg nog steeds, ook al worden ze niet altijd even goed herkend en erkend.

2014 wordt een jaar waarin enkele belangrijke dossiers finaal vruchten afwerpen, andere op kruissnelheid komen, en nog andere op de rails worden gezet met het oog op een performant gelijkekansenbeleid in de komende jaren. Zo zijn er boeiende evoluties te signaleren met betrekking tot thema's als handicap, toegankelijkheid en discriminatie. Wat andere thema's betreft, wordt gestaag aan de weg getimmerd en geconsolideerd wat waardevol is.

I De horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid

De OCM integreert een gelijkekansenperspectief in alle Vlaamse bevoegdheidsdomeinen. De leden van de Vlaamse Regering, begeleid door de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen, spreken doelstellingen af en koppelen daar concrete acties aan. De vier grote OCM-thema's zijn gender, seksuele identiteit, fysieke toegankelijkheid en – meest recent – handicap.

In 2013 werden de Actieplannen 2011-2012 voor de thema's gender, seksuele identiteit en fysieke toegankelijkheid afgerond en ontving de Vlaamse Regering het verslag met de resultaten. In één beweging werden ook nieuwe plannen opgemaakt, deze keer met als looptijd 2013-2014. Ook aan de implementatie van de Actieplannen handicap (2012-2014) werd gestaag verder gewerkt in 2013. Ik kijk met belangstelling uit naar de concrete resultaten van de eerste actieplannen voor dit thema.

2014 is het laatste loopjaar van de actuele actieplannen gender, seksuele identiteit, fysieke toegankelijkheid en handicap. Over de realisatie wordt begin 2015 gerapporteerd, waarna meteen ook een nieuwe OCM-cyclus in de steigers zal worden gezet. Concreet houdt dit in dat vanaf 2015 de diverse OCM-cycli, gelinkt aan de diverse thema's, synchroon zullen lopen, zowel wat betreft timing als wat betreft fasering.

Om al deze plannen op een kwaliteitsvolle manier te kunnen monitoren, doe ik beroep op het Steunpunt Gelijkekansenbeleid (hierna afgekort als SGKB). Het Steunpunt werkt onder meer aan een indicatorenset handicap en bereidt een éénmeting voor op basis van de genderindicatoren (de nulmeting vond plaats in 2011). Ik kijk met interesse uit naar de éénmeting die gepland staat voor eind 2014.

II De verticale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid

Gender.

Tijdens deze legislatuur legde ik nadrukkelijk de klemtoon op structureel verankerde mechanismen die de leefsituatie van mannen en vrouwen bepalen, eerder dan op een achterstandsgedachte van het ene geslacht op het andere. Dit bewustzijn, de zogenaamde genderklik, was de leidraad en blijft dit ook in dit laatste jaar. Het brede publiek meer genderbewustzijn bijbrengen, is een werk van lange adem. De

uitwerking van het genderklikactieplan strekt zich daarom doelbewust uit over de gehele beleidsperiode. Diverse partners en methodieken worden ingeschakeld om tot een zo groot mogelijke impact te komen.

Zo stel ik onder meer projectmiddelen ter beschikking van middenveldorganisaties die op doortastende manieren aanzetten tot reflectie over gender. In 2013 vond onder meer een debattenreeks plaats die expliciet gender als focus had en tot boeiende discussies leidde over allerlei hot (gender)topics. Een ander boeiend en innovatief project situeert zich in de onderwijssector en onderzoekt het effect van stereotypen en gendermechanismen op jongens en mannen.

In 2014 richt ik mijn energie op een sensibiliserende campagne, met als doel het grote publiek te overtuigen van de noodzaak van de genderklik en inzicht te geven in de vigerende gendermechanismen. In 2013 werden de voorbereidingen hiervoor al getroffen.

Ik mik tijdens deze legislatuur nadrukkelijk op meer m/v-evenwicht op de werkvloer, meer bepaald op het verkleinen van de loopbaankloof. Die loopbaankloof is een zeer complex gegeven. Enerzijds is het een probleem met een scoop die veel verder reikt dan die van het beleidsdomein Gelijke Kansen op zich. Anderzijds stel ik vast dat in deze tijden, waarin heel wat aandacht gaat naar het debat over de verlenging van de loopbaan, het gegeven van de loopbaankloof tussen mannen en vrouwen uit het blikveld dreigt te verdwijnen. Daarom heb ik de operationele doelstelling m.b.t. het verminderen van de loopbaankloof geheroriënteerd naar het zichtbaar maken van de problematiek bij een breed publiek. Op die manier wordt draagvlak gecreëerd en dat is een *conditio sine qua non* om een gedragen, geïntegreerd en veelomvattend plan te realiseren.

In november 2013 organiseer ik daarom, met medewerking van mijn collega-minister van Werk, een conferentie waarin actuele inzichten gepresenteerd worden m.b.t. verschillende aspecten van de genderkloof inzake werk en loopbaan. De verzamelde inzichten worden gebundeld in een frisse publicatie voor het brede publiek. Parallel zal een besloten ronde tafel met een vijftiental sleutelactoren relevante beleidsaanbevelingen opleveren, die de voorbereidingen van het volgende regeerakkoord kunnen inspireren.

Daarnaast besteed ik ook aandacht aan de problematiek van – doorgaans – vrouwen die in een partnerrelatie niet of deeltijds hebben gewerkt, en zo vaak in financiële problemen komen wanneer er aan hun relatie een einde komt. Ik werk in dezen op twee sporen. Enerzijds informeer ik vrouwen en mannen over de (financiële) gevolgen van loopbaanbeslissingen op langere termijn. Anderzijds werk ik aan clausules die kunnen worden ingezet bij huwelijks- of samenlevingscontracten om afspraken te maken over compensaties bij een mogelijke relatiebreuk. Voor dat laatste werd een onderzoeksopdracht uitbesteed aan de UHasselt en de KU Leuven.

In september 2013, op een congres van de Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat, werden de eerste onderzoeksresultaten bekendgemaakt. Begin 2014 lanceer ik een brede multimediacampagne waarmee ik het publiek informeer over de gevolgen van beslissingen in het kader van arbeid en gezin, en de rol van de clausules daarin. Flankerend komen er ook informatieve publicaties voor respectievelijk notarissen en koppels.

Het eerste MEP-rapport zal geagendeerd worden op de Vlaamse Regering in het najaar van 2013. Die agendering heeft een aanzienlijke voorgeschiedenis. Toen in het voorjaar van 2013 uit een tweede ontwerprapport bleek dat er nog veel marge tot verbetering was, heb ik op diverse niveaus actie gestimuleerd in dit dossier. In een brief verzocht ik mijn collega-ministers tot verdere ‘MEP-actie’. Mijn diensten hebben samen met de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen pijnpunten en verbeterpistes opgesteld in een adviesnota. Die nota inspireerde de Secretaris-Generaal van DAR tot een nota voor de Vlaamse topambtenaren. Op een zeer concreet niveau werd tenslotte gewerkt aan een verbeterde versie van de technische handleiding en een handige folder voor de Vliom-contactpersonen. Deze laatsten vullen de databank aan waaruit het MEP-rapport gegenereerd wordt.

Het thema **handicap** staat deze legislatuur letterlijk en figuurlijk in de kijker. Net als bij andere doelgroepen, is het ontkrachten van stereotypen een krachtig wapen in een emancipatiestrijd. In 2013 was handicap dan ook het onderwerp van een spraakmakende mediacampagne getiteld ‘Mensen met

een handicap zijn niet anders, zie ze niet anders'. De spots en de redactionele follow-up ervan in diverse programma's van de openbare omroep, werden positief onthaald.

Ik legde in 2012 en 2013 ook de fundamenten voor een advies- en participatieraad handicap. In lijn met de uitvoering van het VN-verdrag inzake de rechten van mensen met een handicap (hierna afgekort als IVRPH), leg ik hiermee een stevige basis voor de daadwerkelijke actieve beleidsparticipatie van mensen met een handicap. De raad zal indien mogelijk ondergebracht worden bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (hierna afgekort als SERV), wat zijn relevantie en impact ongetwijfeld ten goede zal komen. Samen met mijn collega-ministers zet ik alles in het werk om deze raad nog deze legislatuur boven de doopvont te houden. Op die manier geven we uitvoering aan het IVRPH en wordt de actieve beleidsparticipatie van mensen met een handicap in Vlaanderen een feit.

Daarnaast steun ik projecten die op een innovatieve manier bijdragen aan de emancipatie en participatie van personen met een handicap. Zo loopt er onder meer een project dat lokale beleidsdeelname van mensen met een verstandelijke beperking stimuleert en een project dat ouders ondersteunt in hun keuze voor inclusief onderwijs.

In de dagdagelijkse praktijk was het beleid ook voelbaar in een ander belangrijk dossier: dat van de assistentiehonden. Voorheen was een weigering om toegang te verlenen met een assistentiehond in de feiten straffeloos. Er was immers geen controlerende instantie, waardoor weigeringen zonder gevolg bleven. Met het nieuwe assistentiehondendecreet, kan de politie optreden telkens een assistentiehond geweigerd wordt op een publieke plek, en zo de toegankelijkheid daadwerkelijk verzekeren.

Het is hoog tijd dat iedereen in Vlaanderen anders gaat aankijken tegen personen met een handicap, en dat termen als zelfbeschikking, autonomie en inclusie geen loze woorden of utopische frasen meer zijn. Ik wil hier bewust een stimulerende en sturende rol opnemen, in samenwerking met (organisaties van) personen met een handicap. In het beleid rond het thema handicap is immers steeds het kraakheldere motto uit het IVRPH van toepassing: *'Nothing about us, without us.'*

Seksuele identiteit. Het holebi- en transgenderbeleid is een tweesporenbeleid: structurele belemmeringen, discriminaties en maatschappelijke weerstanden worden opgespoord en weggevoerd, in combinatie met inspanningen om de doelgroep en haar deelgroepen te empoweren en meer weerbaar te maken.

Ook dit jaar was, hoe betreuenswaardig ook, niet vrij van homofoob geweld. Om dit probleem grondig aan te pakken, is het essentieel het fenomeen nauwgezet in kaart te brengen door middel van wetenschappelijk onderzoek. Het onderzoek dat het SGKB opstartte in 2012, kwam in 2013 op kruissnelheid, na de lancering van de social media campagne 'Ontsnap jij aan homofoob geweld?', bedoeld om interesse te wekken voor een online survey-onderzoek. Het onderzoek loopt nog tot 2015, maar in 2014 verwacht ik al de eerste resultaten van deze survey.

Parallel met dit onderzoek liep ook een project dat gebaseerd is op participerende observatie en focust op homofoob en *genderbased* geweld in het Brusselse centrum. Dit project moet inzicht geven in de geweldgerelateerde dynamieken die spelen in de context van de grootstad, en de relatie met gendernonconformiteit daarin. In de lente van 2014 wordt hiervan het eindrapport gepresenteerd.

Als het over geweld gaat, zijn transgenders een extra kwetsbare deeldoelgroep. Om de geweldervaringen van transgenders in kaart te brengen, werd ook hier gewerkt met een online survey. In 2013 werd een eerste tussentijds rapport opgeleverd. Daaruit bleek dat de hoeveelheid en de kwaliteit van het onderzoeksmateriaal de verwachtingen in grote mate oversteeg. Om de onderzoekers de opportuniteit te bieden de onderzoeksgegevens maximaal te benutten, besloot ik de looptijd van het onderzoek te verlengen. Eind 2014 wordt het eindrapport van dit onderzoek opgeleverd.

Een ander belangrijk signaal vanuit het transgendermiddenveld, is de nood aan een centraal punt waar transgenders informatie en praktisch advies kunnen krijgen. In 2013 lanceerde ik daarom het Transgender Infopunt (hierna afgekort als TIP) en de bijhorende website. Bij het TIP kunnen transgenders terecht voor info en advies. Voor de oprichting van het TIP werkte ik samen met het Centrum voor Seksuologie en Genderproblematiek van het UZ Gent. Ik betrok ook mijn collega-

minister van Volksgezondheid die in 2013 een projectsubsidie voorziet voor een aantal specifiek zorggerichte aspecten van het TIP. Zelf continueer ik in 2014 de steun aan het TIP.

Ook op de werkvloer roept het thema transgender vaak nog vragen op, niet het minst voor de werkgever. Ik maakte een informatiebrochure aan die duidelijkheid schept over transgenders in de werkcontext. In het kader van de toepassing van de OCM heb ik hiervoor samengewerkt met mijn collega-minister van Werk. De lancering van deze brochure gebeurt op een tijdstip waarop de kans op media-aandacht het grootst is, namelijk de internationale *Transgender Day of Remembrance* op 20 november 2013.

Vooroordelen aanpakken en genderstereotypen ontkrachten is en blijft fundamenteel in een performant LGBT-beleid (LGBT staat voor Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender). Leer- en socialisatiecontexten zijn hierin essentieel. Vandaar mijn inspanningen om ook in het onderwijs het LGBT-thema op de agenda te zetten. Ik bundel hierin maximaal mijn bevoegdheden Onderwijs en Gelijke Kansen.

Eerder al detacheerde ik een leerkracht halftijds, die als taak had sleutelactoren in het onderwijs te sensibiliseren, onder meer door bruikbare materialen en goede praktijken te verzamelen en ontsluiten. De resultaten van dit traject werden in 2013 gepresenteerd op een studiedag. Sinds september 2013 kwam het traject in een stroomversnelling: er worden nu twee leerkrachten gedetacheerd, voor een periode van twee jaar. Zij zullen in concrete schoolcontexten werken aan de ontwikkeling van genderbewuste en holebivriendelijke schoolomgevingen. Hun ervaringen zullen naderhand uitmonden in instrumenten die breed inzetbaar zijn binnen het onderwijs.

Ook in de sportsector zijn er nog te vaak stereotypen met betrekking tot holebi's aanwezig. Zo is bijvoorbeeld ook op en naast het (voetbal)veld homofobie helaas nog regelmatig een realiteit. Maar samen met partners als de Koninklijke Belgische Voetbalbond, de Football+ Foundation, de Pro League, de Nationale Voetballiga, de Voetbalfederatie Vlaanderen en de Koninklijke Vlaamse Voetbalbond, zet ik mijn schouders onder een groot actieplan dat ik nog dit jaar lanceer. Het actieplan zal worden geflankeerd door een campagne in de sociale media die de onzichtbaarheid van holebi's in het voetbal aan de kaak stelt.

Integrale toegankelijkheid. Een toegankelijkheidsbeleid staat of valt met de inhoudelijke ondersteuning van ervaringsdeskundigen en technische expertise. Coördinatie, afstemming en professionalisering van het middenveld zijn daarbij cruciaal. Ik heb tijdens deze legislatuur moeten vaststellen dat de veelheid aan actoren die momenteel werkt aan toegankelijkheid een grote versnippering veroorzaakt, zowel organisatorisch als op het gebied van implementatie. Er was dus dringend nood aan een koerswijziging. Ik ging daarbij niet over één nacht ijs. Na een doorgedreven evaluatieronde, heb ik een conceptnota voorgelegd aan de Vlaamse Regering, die besliste om het toegankelijkheidsveld te integreren in een nieuw extern verzelfstandigd agentschap. Dat agentschap zal de uitvoering van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid coördineren. Ik leg de laatste hand aan een voorontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap dat ik in november 2013 zal voorleggen aan de Vlaamse Regering, met het oog op een effectieve aanvang van de werking op 1 januari 2015. In de tussentijd zal ik de betrokken organisaties intensief begeleiden en ondersteunen bij deze transitie. Tot het moment van effectieve inwerkingtreding, werk ik verder met elk van hen.

In 2013 lanceerde ik ook de vernieuwde databank 'Toegankelijk Vlaanderen'. Op de website kan de gebruiker intussen meer dan 500 toegankelijkheidsonderzoeken raadplegen. Met een brede mailing maakte ik dit bekend bij zowel eigenaars van publiek toegankelijke infrastructuur als organisaties van personen met een handicap. De databank zal blijvend gepromoot worden via de OCM. Waar mogelijk en wenselijk streef ik naar verdere uitbreiding van de functionaliteiten en toepassingen.

Het ontwerpconcept Universal Design blijft een waardevol instrument voor iedereen die bij het bouwproces betrokken is. Met de ontwerpwedstrijd 'Deadline 24', wekte ik duidelijk de interesse van de studenten architectuur en design: maar liefst 75 teams schreven zich in. Na een preselectie namen 24 teams het gedurende 24 uur tegen elkaar op. Een internationale jury voorgezeten door Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen selecteerde de winnende teams, die in oktober 2013 verwacht worden op het *Institute for Human Centered Design* in Boston. Om Universal Design verder te promoten bij de professionele stakeholders, organiseerde ik ook een tweede editie van de Vlaamse week voor

Universal Design. Naast een Vlaams congres, werden in alle Vlaamse provincies informerende en sensibiliserende initiatieven opgezet rond Universal Design en integrale toegankelijkheid.

Als onderwijsminister gaat ook de toegankelijkheid van nieuwe schoolgebouwen mij bijzonder na aan het hart. Om gelijke tred te houden met de evoluties inzake inclusief onderwijs, is het van groot belang dat scholen inclusief ontworpen worden. Samen met Agion en Enter vzw werkte ik daarom de inspiratiebundel ‘integrale toegankelijkheid van schoolgebouwen’ uit. De bundel reikt, naast informatie over toegankelijk bouwen, ook concrete tips aan voor eenvoudige en budgetvriendelijke verbeteringen in bestaande gebouwen. Vanuit mijn bevoegdheid als onderwijsminister zal ik deze inspiratiebundel verder bekendmaken bij de schooldirecties.

Partnerschappen. Ik blijf aandacht hebben voor een sterke structurele samenwerking met het middenveld, het academische niveau en de andere bestuursniveaus en stuur bij waar nodig.

Voor de wisselwerking met de academische wereld steun ik vooral op het SGKB. Dit steunpunt voert onderzoek uit over de thema’s discriminatierecht, handicap, gender en seksuele identiteit. Het is een consortium van vijf Vlaamse universiteiten: Universiteit Antwerpen, Universiteit Hasselt, Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit Gent en Vrije Universiteit Brussel.

Het Vlaamse gelijkheidsbeleid werkt sinds zijn ontstaan nauw samen met diverse middenveldpartners. Gaandeweg werd een aantal van die organisaties ad nominatim opgenomen in de begroting van Gelijke Kansen. Vandaag werk ik structureel samen met volgende organisaties: RoSa, de Nederlandstalige Vrouwenraad (hierna afgekort als NVR), het Vrouwen Overleg Komitee (hierna afgekort als VOK), Ella, The Belgian Pride, çavaria en Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap (hierna afgekort als GRIP).

Na anderhalf decennium is de tijd rijp om te evalueren hoe het middenveld en beleid zich tot elkaar verhouden, welke beleidsondersteuning er vanuit het middenveld verstrekt wordt en hoe de financiering daarvoor georganiseerd wordt. In de lente van 2013 ontving ik de resultaten van de doorlichting die Ernst & Young in functie daarvan uitvoerde. Het rapport geeft een gedetailleerd zicht op de werking van de ad nominatim gesubsidieerde organisaties die focussen op de thema’s gender en/of seksuele diversiteit. Mijn administratie is inmiddels gestart met een proces waarbij, in samenspraak met het middenveld, toegewerkt wordt naar een model voor de toekomstige organisatie en financiering van dat middenveld. De doelstelling is dat dit tegen half februari 2014 uitmondt in een blauwdruk voor een toekomstige werking. Indien de volgende regering haar fiat geeft voor de realisatie van deze blauwdruk, wordt begin volgende legislatuur een nieuw financieel kader uitgewerkt met decretale verankering.

Op internationaal vlak verzeker ik de vertegenwoordiging van het Vlaamse gelijkheidsbeleid binnen een aantal gendergelieerde organen en blijf ik het ambtelijke holebi- en transgendernetwerk actief voeden. Voor handicap monitor ik de werkzaamheden via het Vlaamse *focal point* voor de implementatie en opvolging van het IVPRH dat aan het gelijkheidsbeleid is toegewezen.

Beeldvorming. Om de aanwezigheid van kansengroepen in de media op een niet-stereotyperende wijze te bevorderen, zet ik verder in op kwaliteit, gebruik en promotie van de expertendatabank voor journalisten.

III Het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid

Eind juli 2012 sloot de Vlaamse Regering een samenwerkingsovereenkomst af met de andere deelstaten en de federale overheid voor de oprichting van een gemeenschappelijk onafhankelijk gelijkheidsorgaan: het Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen en Bestrijding van Discriminatie en Racisme (hierna afgekort als het Interfederaal Centrum). Het Interfederaal Centrum zou van start gaan op 30 juni 2013. De dertien lokale Meldpunten Discriminatie die Vlaanderen de voorbije jaren heeft opgericht, zouden erin opgenomen worden.

De deadline van 30 juni 2013 werd niet gehaald, mede omdat de ondertekenaars van het samenwerkingsakkoord de tekst nog wilden bijwerken op basis van opmerkingen van de Raad van State. In 2013 werd een nieuwe startdatum vooropgesteld voor het Interfederaal Centrum, namelijk 1

januari 2014. Het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord is in oktober 2013 voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

In 2014 zal ik actief meewerken aan de overheveling van de Meldpunten naar het Interfederaal Centrum. Ik zal er hierbij op toezien dat de kwalitatief hoogstaande dienstverlening die binnen de Meldpunten werd uitgebouwd, maximaal wordt geïntegreerd in de nieuwe structuur

Het Interfederaal Centrum wordt mijn belangrijkste partner in de verdere uitbouw van het Vlaamse antidiscriminatiebeleid. Een van de hoofdtaken van dit interfederale orgaan, met name de onafhankelijke behandeling van klachten van burgers, zal toelaten om de pijnpunten inzake de bestrijding van discriminatie in Vlaanderen beter bloot te leggen. Zij zullen dan ook een bron van inspiratie zijn bij de uitbouw van het Vlaamse transversale antidiscriminatiebeleid.

I. Het gelijkekansenbeleid

A. De horizontale component van het Vlaamse gelijkekansenbeleid

SD 1 Alle Vlaamse beleidsdomeinen integreren een gelijkekansenperspectief in hun werking

OD 1.1 Het opstellen van een Masterplan Gelijke Kansen waaraan wordt meegewerkt door alle Vlaamse ministers en in nauw overleg met het middenveld

In het Vlaamse gelijkekansenbeleid wordt gewerkt met de OCM voor het integreren van een gelijkekansenperspectief in elk Vlaams bevoegdheidsdomein. Essentieel aan deze werkwijze is dat de verschillende leden van de Vlaamse Regering gezamenlijk doelstellingen afspreken, waarna elk van hen verantwoordelijk is voor de realisatie ervan binnen het eigen bevoegdheidsdomein. Het geheel wordt onderbouwd en begeleid door de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen waarin alle betrokken beleidsdomeinen zijn vertegenwoordigd. Vanuit mijn bevoegdheid sta ik in voor de coördinatie van het geheel en voed ik het proces inhoudelijk.

Realisaties 2013¹

In 2013 brachten de commissieleden verslag uit over de realisatie van de ‘Actieplannen 2011-2012 in het kader van de toepassing van de OCM in het Vlaamse gelijkekansenbeleid’. Deze actieplannen hadden betrekking op de thema’s gender, seksuele identiteit en fysieke toegankelijkheid en waren een concretisering van het doelstellingskader dat de Vlaamse Regering in 2010 m.b.t. deze thema’s bepaalde. In 2013 werden voorts nieuwe actieplannen opgemaakt, met als looptijd 2013-2014.

Het evaluatieverslag en de actieplannen 2013-2014 werden in oktober aan de Vlaamse Regering voorgelegd en vervolgens aan de leden van het Vlaamse Parlement overgemaakt.

Ook werd in 2013 verder gewerkt aan de implementatie van de ‘Actieplannen 2012-2014 m.b.t. het thema handicap’. Deze actieplannen zijn een concretisering van het doelstellingskader handicap dat de Vlaamse Regering in december 2011 bepaalde.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

2014 is het laatste loopjaar van de actuele actieplannen gender, seksuele identiteit, fysieke toegankelijkheid en handicap. Over de realisatie wordt begin 2015 gerapporteerd. 2015 is meteen ook het startjaar van een nieuwe OCM-cyclus. Het officiële begin is de bepaling van een nieuw doelstellingskader. De Vlaamse Regering is decretaal verplicht om dit te doen uiterlijk negen maanden na haar aantreden. Dit doelstellingskader wordt in 2014 voorbereid. Dit gebeurt onder andere door het verzamelen van input en suggesties bij het brede middenveld via een bevraging door Gelijke Kansen in Vlaanderen (hierna afgekort als GKV).

Vanaf de opstart van de volgende OCM-cyclus, zullen timing en fasering van de vier thema’s – gender, seksuele identiteit, fysieke toegankelijkheid en handicap – volledig gelijklopen.

OD 1.2 De maatschappelijke vooruitgang op het vlak van gelijke kansen in Vlaanderen, wordt gemonitord.

Om een grondig en betrouwbaar zicht te krijgen op de maatschappelijke vooruitgang op het vlak van gelijke kansen in Vlaanderen, is er nood aan indicatoren en aan data.

Realisaties 2013

Voor het thema handicap werd in 2012 een ontwerp-set van gelijkekansenindicatoren ontwikkeld en werd een eerste proefmeting verricht. Deze ontwerpindicatoren zijn enerzijds geënt op het OCM-doelstellingskader handicap en anderzijds gelinkt aan de maatschappelijke terreinen die in het

---

¹ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelprojecten 1 en 4.

IVRPH geformuleerd werden (zie SD 6).² In 2013 werden door het SGKB aanpassingen en verfijningen aan de indicatorenset aangebracht en werd aan een theoretisch kader gewerkt. De ontwikkeling van deze indicatorenset is vrij complex en stuit op diverse problemen van afbakening, statistische onderbouwing en opvolgbaarheid. Het SGKB blijft streven naar de definitieve vaststelling van de set en de nulmeting begin 2014.

Wat de perceptie van de burger m.b.t. genderrollen en seksuele diversiteit betreft, levert de Studiedienst van de Vlaamse Regering een belangrijke bijdrage in het kader van de toepassing van de OCM. Als deelnemer aan het internationaal onderzoeksnetwerk achter de *International Social Survey*, focust zij op ‘familie en genderrollen’, een centraal thema in 2013. De resultaten zullen beschikbaar zijn in het voorjaar van 2014.

In de survey ‘Sociaal Culturele Verschuivingen’ van diezelfde studiedienst werd in 2013 bovendien voor de vierde keer een module opgenomen over de houding tegenover holebi’s en holebiseksualiteit. De gegevens zijn beschikbaar tegen eind 2013. Ook in de edities van 2006, 2007 en 2011 werd deze module al opgenomen. Dat maakt het mogelijk evoluties in de tijd te schetsen. De gegevens van deze module zullen onder meer gebruikt worden als onderdeel van een algemene discriminatie-indicator ter opvolging van het Pact 2020.

Beleidsopties en –initiatieven 2014³

Het SGKB voerde in 2011 een nulmeting uit op basis van de genderindicatoren die het in mijn opdracht ontwikkelde. Het betreft hier zowel kernindicatoren die het mogelijk maken om algemene maatschappelijke evoluties in kaart te brengen, als indicatoren gelieerd aan de OCM-doelstellingen. In 2012 werd aan het nieuwe SGKB (zie SD 15) de opdracht gegeven om eind 2014 een éénmeting uit te voeren. De resultaten zullen worden gebruikt in het kader van de OCM-rapportering die begin 2015 gebeurt.

Zodra de indicatorenset handicap vastgelegd is, hoop ik die verder te verrijken met een module rond personen die verblijven in gespecialiseerde opvangcircuits en residentiële zorg. Zo wil ik voor een aantal specifieke groepen die in algemene surveys en enquêtes vaak niet aan bod komen, de kwaliteit van hun bestaan en hun participatie in beeld brengen. De ontwikkeling van deze module gebeurt eveneens in de schoot van het SGKB.

OD 1.3 Het implementeren van een gelijkekansperspectief in alle Vlaamse bevoegdheidsdomeinen via de toepassing van de OCM wordt versterkt door een systematische screening van en advisering bij sleutelteksten in het beleidsproces.

Realisaties 2013⁴

Om beleidsmakers toe te laten de sociale effecten van nieuwe regelgeving te meten, werd een *quick scan* ontwikkeld die een vast onderdeel vormt van de RIA, de reguleringssimpactanalyse. Om de administratieve lasten te beperken en het gebruik en effect te maximaliseren, werd gewerkt aan één geïntegreerd instrument. Daarbij werden ook de beleidsdomeinen armoede, jeugd, duurzame ontwikkeling en Brussel betrokken. Met behulp van de *quick scan* kan in kaart gebracht worden in hoeverre een regelgevend initiatief inbreekt op de positie van bijzondere doelgroepen, meer bepaald op het vlak van werkgelegenheid, inkomensongelijkheid, onderwijs, welzijn en volksgezondheid, huisvesting, cultuur en vrijetijdsbesteding, mensenrechten en mobiliteit.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Op korte termijn is er nood aan een handleiding bij de *quick scan*, die gebruikers praktisch begeleidt en inzage geeft in de verschillende startposities/levensstijlen van de doelgroepen en van de machtsmechanismen die spelen. De implicaties binnen de betrokken beleidsdomeinen voor wat betreft participatie of bereik van deze verschillende groepen, moeten op die manier duidelijk worden. Zo

² Met dit initiatief geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 4.

³ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 4.

⁴ Met dit initiatief geef ik mee uitvoering aan het Vlaams Actieplan Armoede, strategische doelstelling 1.

kunnen ook indirecte effecten van nieuwe regelgeving aan de oppervlakte komen. Deze handleiding wordt momenteel geschreven en zal in de loop van maart 2014 worden opgeleverd.

B. De verticale component van het Vlaamse gelijkheidsbeleid

1 Gendermechanismen verhinderen niet langer gelijke kansen.

SD 2 De Vlaamse samenleving streeft naar een maatschappij waarin gendermechanismen niet langer voor ongelijke kansen en ongelijkheid zorgen.

Realisaties 2013⁵

Het creëren van een genderbewustzijn bij het brede publiek vergt een doordachte en geschakeerde aanpak. Verschillende doelgroepen worden daarom aangesproken via verschillende kanalen en verschillende methodieken. Het ‘Genderklikactieplan’ bestaat uit drie luiken.

Het eerste luik omvat een brede waaier aan projecten die door het middenveld worden gerealiseerd. Hiervoor stel ik projectmiddelen ter beschikking.

Zo vond de debattenreeks ‘Who’s Afraid of the F-Word’ plaats, georganiseerd door VOK, in samenwerking met De Buren. Deze debatten over feminisme en gender (in onder meer Antwerpen, Gent en Brussel) focusten expliciet op gendermechanismen en genderstereotypen. Ook werd, aan de hand van het werk van Antonia Baehr, op 8 maart 2013 (Internationale Vrouwendag), een genderklikactie gerealiseerd, in samenwerking met de Beursschouwburg en RoSa vzw. In een tentoonstelling over het werk van Baehr, werd een genderklikbibliotheek ingebed. Ook in het allochtone middenveld werden ‘genderklikinitiatieven’ opgezet (zie SD 13).

In 2013 werd daarnaast een educatief project opgezet dat de genderklik op een vernieuwende manier nastreeft. Genderatwork brengt tijdens interactieve leerprocessen in scholen en jeugdbewegingen aan de oppervlakte hoe jongeren denken over mannelijkheid. Op basis van die ervaringen wordt sensibiliserend materiaal aangemaakt (een website en een lespakket) dat jongeren inzicht geeft in gender en het effect ervan op hun leven. Het project vertrekt vanuit de vaststelling dat gender ook over mannen gaat. Stereotypen en gendermechanismen beperken ook jongens en mannen, ook al zijn zij zich hier niet altijd van bewust. (Stereotiepe) mannelijkheid wordt immers zelden in vraag gesteld. Het project focust op deze specifieke genderklik.

Het tweede luik van het Genderklikactieplan omvat de ontwikkeling van een website (www.genderklik.be), die een helder en genuanceerd inzicht geeft in het concept gender en de impact ervan. Deze website werd in 2013 aangevuld met nieuws en informatie over de genderklikactiviteiten en -plannen.

Het derde luik bestaat uit een sensibiliserende campagne, met als doel het grote publiek te overtuigen van de noodzaak van de genderklik en inzicht te geven in de vigerende gendermechanismen. In 2013 werden de voorbereidingen getroffen voor een dergelijke campagne.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

In 2014 worden de initiatieven door middenveldorganisaties en (socio)culturele actoren verdergezet. Er wordt gestreefd naar prikkelende activiteiten die het genderbewustzijn verhogen en ook mediamakers kunnen aanzetten tot berichtgeving over gender en de genderklik. Op die manier wil ik de discussie stimuleren over het genderthema via diverse kanalen in verschillende maatschappelijke deelgroepen. Daarnaast lanceer ik begin 2014 een grootscheepse sensibiliseringscampagne die bijdraagt tot de genderklik.

---

⁵ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 2.

SD 3 Mannen en vrouwen participeren evenwichtig aan het maatschappelijk leven.

Om een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in het maatschappelijk leven te realiseren, richt ik mij tijdens deze legislatuur op een aantal kerndomeinen: de politieke besluitvorming, advies- en bestuursorganen en de werkvloer.

Bij het uitwerken van mijn beleid word ik onder andere gevoed door de inzichten die gegenereerd worden aan het SGKB. In de opdracht van het huidige steunpunt (met looptijd 2012-2015) is een onderzoekslijn 'gender' opgenomen. Er worden onder andere genderindicatoren opgesteld en data verzameld, en onderzoek verricht naar onder meer 'gegenderde' studiekeuzes in het technisch en beroepsonderwijs en naar de wijze waarop gender, etniciteit en klasse op elkaar inwerken in het creëren van sociale achterstand bij jongvolwassenen.

OD 3.1 Aanpassen van de kieswetgeving voor de lokale verkiezingen.

Zoals ik in mijn beleidsbrief 2012 reeds aangaf, is deze doelstelling gerealiseerd met het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 dat in zijn artikel 74 de nodige pariteitsregels vastlegt.

OD 3.2 Het verhogen van een evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in advies- en bestuursorganen, en dit zowel in de organen gelieerd aan de Vlaamse overheid als in de privésector.*Realisaties 2013*

Advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid. Het MEP-decreet beoogt in alle Vlaamse advies- en bestuursorganen een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen door maximaal twee derde leden van hetzelfde geslacht toe te staan.

In het voorjaar van 2012 werd een ontwerpversie van het eerste MEP-rapport opgemaakt en voorgelegd. Uit de cijfers bleek dat van nog te veel organen de nodige samenstellingsgegevens ontbraken in de Vlaamse Instellingen-, Organen- en Mandatendatabank (hierna afgekort als Vliom-databank). Daarom sprak de Vlaamse Regering af dat alle leden van de Vlaamse Regering de databank verder zouden aanvullen.

Toen uit een tweede ontwerprapport bleek dat er nog veel marge voor verbetering was, heb ik in maart 2013 opnieuw mijn collega-ministers aangespoord om de nodige initiatieven te nemen. Intussen bracht de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen op basis van de ontwerprapportage pijnpunten in kaart, samen met pistes ter remediëring. Eind 2012 bezorgde de Commissie een adviesnota aan de leidend ambtenaren en aan de functioneel bevoegde minister, met suggesties voor optimalisatie van zowel de monitoring als de realisatie van de eigenlijke evenwichtsvoorwaarde. In diezelfde periode legde de Secretaris-Generaal van DAR een nota met enkele van deze aanbevelingen over Vliom en MEP voor aan de topambtenaren van de Vlaamse overheid.

Enkele aandachtspunten werden al omgezet in concrete acties. Samen met de Secretarie van de Kanselarij werd de technische handleiding voor de Vliom-databank grondig bijgewerkt. Daarnaast werd een folder aangemaakt voor de Vliom-contactpersonen. Deze folder focust op de taken en verantwoordelijkheden van de contactpersonen en geeft *hands-on* tips voor de snelle en efficiënte aanvulling van de databank.

In het najaar van 2013 plan ik de agendering op de Vlaamse Regering van het MEP-rapport, dat zicht geeft op de realisatie van de evenwichtsvoorwaarde zoals die werd vastgelegd in het MEP-decreet van 13 juli 2007.

Ook als minister van Onderwijs heb ik initiatieven genomen om een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen te realiseren. Aangezien de genderproblematiek in het hoger onderwijs een aandachtspunt blijft, wordt voortaan binnen de bestuursorganen en adviesraden van de publiekrechtelijke hogescholen en van de niet-privatrechtelijke universiteiten (de Universiteit Gent, de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt) gestreefd naar meer m/v-evenwicht. Op

mijn initiatief werd decretaal vastgelegd dat ten hoogste twee derden van de leden van hetzelfde geslacht kan zijn. Deze regeling, die in werking trad op 1 oktober 2013 en die toegepast zal worden bij de eerstvolgende vernieuwing van deze organen en raden, waarborgt de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen en sluit aan bij het MEP-decreet.⁶

In 2011 heb ik, samen met mijn collega-minister van Wetenschapsbeleid aan de VLIR-werkgroep Gelijke Kansen gevraagd een actieplan op te stellen om het genderevenwicht aan de universiteiten te verbeteren, en de doorstroom van vrouwen naar het professorenkorps te verhogen. In 2013 hebben de universiteiten dit actieplan gender voorgelegd aan de ministers bevoegd voor Wetenschapsbeleid en Onderwijs. Op basis hiervan werd een charter opgesteld. Tegen begin 2014 zal elke universiteit haar eigen beleidsplan gender moeten uitwerken.

Er is nog een andere interessante ontwikkeling gaande in het Wetenschapsbeleid. Momenteel is het Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en tot opheffing van diverse andere bepalingen, in opmaak. Daarin zullen de artikels 3 tot en met 7 van het MEP-decreet van toepassing worden op alle instellingen vermeld in dit decreet.

Bestuursorganen in de privésector. Bij de opmaak van de beleidsnota in 2009, was er nog geen wettelijk kader met betrekking tot de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in bestuursorganen in de privésector. In die periode was elk stimulerend initiatief dan ook nuttig. Medio 2011 is echter de wet goedgekeurd die overheidsbedrijven en beursgenoteerde ondernemingen verplicht om een derde van de mandaten in hun raden van bestuur te reserveren voor het andere geslacht.⁷ Het is nu in eerste instantie de taak van de federale regering om een flankerend beleid uit te werken om deze wetgeving te implementeren.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Advies- en bestuursorganen Vlaamse overheid. De voorbereidende fase van het MEP-rapport toonde aan dat het actueel houden van de decentrale Vliom-databank een pijnpunt is. Er is nood aan de invoering van een afgebakend en recurrent tijdspad, dat de rapportage voor alle actoren vlotter en efficiënter kan doen verlopen. Ik zal hier onder meer op inspelen door aan het Vlaams Parlement een ontwerp tot wijziging van het MEP-decreet voor te stellen. Opzet is om in dit decreet opnieuw een duidelijke tweejaarlijkse rapportageplicht aan het Vlaams Parlement in te schrijven, telkens ter gelegenheid van Vrouwendag (11 november). Ik ga in deze ook proactief te werk. Het is de verantwoordelijkheid van elke minister om advies- en bestuursorganen evenwichtig samen te stellen. Nieuw samengestelde advies- en bestuursorganen die op de Vlaamse Regering worden geagendeerd, laat ik eveneens nakijken op hun conformiteit inzake het MEP-decreet. Zo kunnen eventuele problemen onmiddellijk aangepakt worden.

---

⁶ De decreten waarin deze bepalingen zijn opgenomen (allen datum 13 juli 2012): het bijzonder decreet van de bestuurlijke organisatie en werking van twee fusiehogescholen, *Belgisch Staatsblad* 14 september 2012, het bijzonder decreet van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen, *Belgisch Staatsblad* 17 september 2012, het decreet houdende wijziging van de bestuurlijke inrichting van de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt, *Belgisch Staatsblad* 8 augustus 2012 en het bijzonder decreet houdende wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, *Belgisch Staatsblad* 17 augustus 2012.

⁷ Wet van 28 juli 2011 tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, het Wetboek van vennootschappen en de wet van 19 april 2002 tot rationalisering van de werking en het beheer van de Nationale Loterij teneinde te garanderen dat vrouwen zitting hebben in de raad van bestuur van de autonome overheidsbedrijven, de genoteerde vennootschappen en de Nationale Loterij, *Belgisch Staatsblad* 14 september 2011.

OD 3.3 Het verhogen van de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen op de werkvloer zodat de loopbaankloof vermindert.

Realisaties 2013⁸

Als eerste stap in de voorbereiding van een plan loopbaankloof gaf ik in 2011 de opdracht aan professor Luc Sels (KU Leuven) om vanuit een grondige analyse van het loopbaankloofgegeven, gerichte adviesvragen op te stellen voor de SERV en de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Deze vragen werden in 2012 voorgelegd. Dit leidde tot uitgebreide reacties van beide instanties, maar deze bevatten te weinig concrete standpunten om te kunnen vertalen naar een geïntegreerd en veelomvattend plan. Tegelijkertijd stelde ik vast dat in tijden waarin heel wat aandacht gaat naar de discussie over de verlenging van de loopbaan, het gegeven van de loopbaankloof tussen mannen en vrouwen dreigt onder te sneeuwen. Daarom heb ik de operationele doelstelling m.b.t. het verminderen van de loopbaankloof geheroriënteerd. De focus ligt nu op het zichtbaar maken van de problematiek bij een breed publiek. Dit komt het draagvlak ten goede en dat is een *conditio sine qua non* om een geïntegreerd en veelomvattend plan mogelijk te maken.

Daarnaast besteed ik in mijn beleid aandacht aan de problematiek dat vrouwen die in een partnerrelatie niet of deeltijds hebben gewerkt, vaak in financiële problemen komen wanneer er aan hun relatie een einde komt. Deze problematiek benader ik op twee manieren. Enerzijds door vrouwen en mannen te informeren over de (financiële) gevolgen van loopbaanbeslissingen op langere termijn. Anderzijds door te werken aan clausules die kunnen worden ingezet bij huwelijks- of samenlevingscontracten om afspraken te maken over compensaties bij een mogelijke relatiebreuk.

Begin 2012 werd een onderzoeksopdracht uitbesteed aan de UHasselt en de KU Leuven met als belangrijkste bedoeling bruikbare clausules uit te werken voor het bepalen van compensatieregelingen bij loopbaanbeslissingen die gemaakt zijn in het kader van een betere combinatie werk-privé. De clausules zijn bedoeld voor onder andere notarissen, bemiddelaars, advocaten en de centra algemeen welzijnswerk. Zij worden aangevuld met een overzicht van pro's en contra's van elke clausule met betrekking tot de impact op andere domeinen (zoals successierechten, schenkingsrechten, registratierechten, ...). In september 2013 werden de eerste onderzoeksresultaten voorgesteld op het jaarlijkse congres van de Koninklijke Federatie van het Belgische Notariaat, dat geheel aan het thema 'Arbeid en relatie' gewijd was. De studie vormt bovendien de basis voor een brede campagne die begin 2014 plaatsvindt.

Beleidsopties 2014⁹

In november 2013 organiseer ik, met medewerking van mijn collega-minister bevoegd voor Werk, een conferentie waarin actuele inzichten gepresenteerd worden m.b.t. verschillende aspecten van de genderkloof inzake werk en loopbaan, met een bijzondere aandacht voor de combinatie werk en privéleven. Hiervan wordt vervolgens een frisse publicatie gemaakt voor het brede publiek.

Een besloten ronde tafel met een vijftiental sleutelactoren onder de deskundige leiding van professor Luc Sels, levert daarnaast ook relevante beleidsaanbevelingen op die de voorbereidingen van het volgende regeerakkoord inspireren.

Partners beslissen uiteraard zelf hoe zij hun leven uitbouwen, inclusief hoe zij de invulling van zorgtaken en betaalde arbeid organiseren. Het is wel de taak van de overheid om hen te informeren over en waarschuwen voor de gevolgen van ingrijpende loopbaanbeslissingen. In dat kader organiseer ik begin 2014 een campagne om partners te overtuigen om solidair de financiële gevolgen te dragen van loopbaanbeslissingen die in de gezinscontext genomen worden om de combinatie werk-privé te vergemakkelijken. Ik zal in dit kader ook een gebruiksvriendelijke publicatie lanceren voor notarissen en andere professionelen waarin zij een brede waaier aan hapklare clausules en nuttige tips vinden om compensatie-afspraken te formaliseren. Tegelijk lanceer ik in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting, een toegankelijke folder die het brede publiek – in het bijzonder (toekomstige) partners – bewust moet maken van de gevolgen van hun beslissingen in het kader van de combinatie

⁸ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 3.

⁹ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 3.

werk en privé. De brochure toont voorts dat er oplossingen bestaan om de financiële effecten van dergelijke beslissingen over beide partners te spreiden.

SD 4 Mannen en vrouwen aanzetten tot een evenwichtige participatie aan huishoud- en zorgtaken.

OD 4.1 Het voeren van acties om de genderkloof tussen mannen en vrouwen in het opnemen van ouderschapsverlof te verkleinen.

OD 4.2 Bedrijven sensibiliseren om meer mannen mogelijkheden te geven om werk en zorg te combineren.

Realisaties 2013

Aangezien beide OD's nauw met elkaar verbonden zijn, bundel ik de bespreking ervan. De brochure 'Vaders en Ouderschapsverlof' werd in 2012 herwerkt, na een positieve evaluatie. Zowel de inhoud als de verspreiding via de kanalen van Kind en Gezin bleken een schot in de roos. Er werd daarom beslist over te gaan tot een herdruk mits enkele aanpassingen. De infopagina's kregen een update en er werden enkele ingrepen uitgevoerd om de brochure nog beter leesbaar te maken. In 2013 werd gestart met de verspreiding van een tweede oplage van 70.000 exemplaren, in samenwerking met Kind en Gezin. Vaders met een pasgeboren kind ontvangen de brochure tijdens een huisbezoek uit handen van een consulent van Kind en Gezin.

Met de heruitgave van deze brochure werk ik verder aan een mentaliteitsverandering in de participatie van mannen aan huishoudelijke taken en zorgtaken.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Werkgevers wil ik sensibiliseren en informeren tijdens een conferentie waarop nieuwe inzichten worden aangereikt. Zo betrek ik de werkgevers nadrukkelijk in het zoeken naar oplossingen om de combinatie werk-privé te vergemakkelijken. Meer informatie over deze conferentie vindt u onder OD 3.3.

SD 5 Het uitwerken van een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van mannen en vrouwen (in o.a. media).

Streven naar een genuanceerde en niet-stereotyperende beeldvorming van 'mannelijkheid' en 'vrouwelijkheid' in de media, is belangrijk voor het doorbreken van gendermechanismen. Onder SD 16 licht ik mijn beleid ter zake verder toe.

2 Gelijke rechten en kansen voor mensen met een handicap

SD 6 Het thema 'handicap' wordt uitgebouwd als volwaardig beleidsthema van het Vlaams gelijkekansenbeleid

Bij het begin van deze legislatuur is handicap¹⁰ als nieuw thema aan het gelijkekansenbeleid toegevoegd. Om aan dit beleidsthema vorm te geven werd GKV in 2012 versterkt met een extra beleidsmedewerker. Zo kon, naast de uitbouw van het OCM-proces (zie OD 1.1), ook een doorstart genomen worden met het eigen functionele beleid.

---

¹⁰ In het bestek van deze beleidsbrief wordt voor de groep personen met een handicap de ruime omschrijving gehanteerd zoals die is vastgelegd in het IVRPH: personen met een handicap omvat personen met langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die hen in samenwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

OD 6.1 Er wordt een gefundeerde visie ontwikkeld op de problematiek ‘handicap’.

De visie op het thema handicap in het gelijkkansenbeleid ligt besloten in het IVRPH dat in 2009 door België en zijn deelstaten is geratificeerd. Ik streef naar volwaardige participatie in alle facetten van het maatschappelijke leven. Emancipatie, zelfbeschikking en inclusie zijn daarbij richtinggevend begrippen. De visie vindt haar vertaling in het doelstellingenkader dat de Vlaamse regering overeengekomen is in 2011 en de OCM-actieplannen die binnen de diverse beleidsdomeinen zijn opgestart. De uitvoering van deze actieplannen wordt opgevolgd binnen de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen, gevoed door de ervaringen en inzichten vanuit de diverse beleidsdomeinen. Daarnaast wordt de beleidsvisie gevoed door de inbreng van (ervarings)deskundigheid en expertise van beleidspartners in het veld en door de wetenschappelijk onderbouwing via het SGKB. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar de samenwerking met mijn collega-minister van Welzijn. Ook hij heeft de emanciperende boodschap van het IVRPH als uitgangspunt genomen. Tussen de betrokken kabinetten en administraties wordt hierover, met het oog op een goede afstemming tussen de beleidsdomeinen, overleg gevoerd.

Uiteraard krijgt de visie doorheen het gehele beleid dat ik rond het handicapthema opzet, verder vorm. Bovenal de oprichting van de advies- en participatieraad handicap zal hier in de toekomst een zeer bepalende rol spelen (zie OD 7.2).

OD 6.2 Het gelijkkansenbeleid inzake ‘handicap’ wordt ondersteund door het middenveld.

‘*Nothing about us without us*’ – niets over ons zonder ons – is een kerngedachte van het IVRPH. In Vlaanderen zijn tal van organisaties van en voor mensen met een handicap actief. Samen met deze organisaties en hun vertegenwoordigers heb ik in 2012 en 2013 een model voor structurele beleidsparticipatie voorbereid.

Realisaties 2013

Het gelijkkansenbeleid rond het thema handicap werd in samenwerking met de organisatie GRIP uitgewerkt. GRIP is een burgerrechtenorganisatie die naar gelijke rechten én kansen voor iedereen streeft. GRIP wordt in Vlaanderen als een beleidsstimulerende en kritische beleidspartner erkend. GRIP spreekt niet voor een specifieke groep, is geen ledenvereniging, maar brengt vooral ervaringsdeskundigheid aan tafel. GRIP hanteert het paradigma zoals neergelegd in het IVRPH als leidmotief voor haar handelen. GRIP werd hiertoe in 2013 nominatief gefinancierd.

In 2013 werd er daarnaast vooral ingezet op de voorbereiding van de installatie van een advies- en participatiestructuur voor het thema handicap, zoals besproken bij OD 7.2.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Vanuit de uitgangspunten vastgelegd door de Vlaamse Regering op 19 juli 2013, wordt in 2013 en 2014 gewerkt aan de opbouw, erkenning en uitrol van een advies- en participatieraad handicap in Vlaanderen. Tegelijk werk ik aan een nieuw afsprakenkader met GRIP om hun rol als actieve gelijkkansenorganisatie en burgerrechtenbeweging van mensen met een handicap opnieuw te formuleren, rekening houdend met de rol van op te richten adviesraad (zie OD 7.2).

OD 6.3 Het gelijkkansenbeleid inzake ‘handicap’ is onderbouwd op basis van indicatoren en met beleidsgericht onderzoek. Realisaties 2013

Bij de oprichting van een nieuw SGKB begin 2012, werd voor het eerst het onderzoeksthema ‘handicap’ als een verplichte onderzoekslijn en als uitgebreid werkpakket opgenomen (zie SD 15). Een studie met het oog op de ontwikkeling van een indicatorenset ter monitoring van het gelijkkansenbeleid rond handicap en de opvolging van de implementatie van het IVRPH in Vlaanderen, was er daar één van.

Na de oplevering van een ontwerp van indicatorenset in 2012 hebben diverse afwegingen van wetenschappelijke en methodologische aard in 2013 voor enige vertraging gezorgd. Het is belangrijk dat de indicatorenset een stabiel framework oplevert voor de opvolging van de maatschappelijke positie van mensen met een handicap, en dat ze de toets van vergelijking in Belgisch of internationaal perspectief kan doorstaan. Binnen dat perspectief stuurde het SGKB de indicatorenset bij.

Binnen het werkpakket handicap werd in 2013 ook verder gewerkt aan drie andere onderzoekslijnen. Een eerste lijn onderzoekt de ervaringen rond inclusie en participatie van personen met een handicap, een tweede peilt naar de tewerkstellingskansen van werknemers met een handicap in Vlaanderen en onderzoekt daarin meer bepaald de rol van werkorganisaties en institutionele actoren. Een derde onderzoek bekijkt in welke mate het Vlaamse beleid de inclusie van personen met een handicap bevordert.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Ik voorzie de definitieve vastlegging van een indicatorenset handicap, gepaard aan een geactualiseerde nulmeting en de presentatie daarvan (zie OD 1.2).

De eerder vermelde onderzoekslijnen leveren in 2014 de eerste resultaten op en kunnen inspiratie bieden voor beleidsontwikkelingen in de volgende legislatuur.

SD 7 De participatie van personen met een handicap in de samenleving wordt verhoogd.

OD 7.1 De beeldvorming rond personen met een handicap wordt drastisch gewijzigd.

Personen met een handicap worden al te vaak op een negatieve, stigmatiserende of stereotiepe manier in beeld gebracht. Om de beeldvorming rond personen met een handicap in positieve zin om te buigen, zet ik in op het ontkrachten van stereotypen en vooroordelen rond ‘handicap’.

Realisaties 2013

In onderzoek werd al regelmatig gewezen op het grotendeels ontbreken van mensen met een handicap in het dagelijkse mediabeeld. Als iemand met een handicap al in beeld komt, gaat het meestal over de handicap en zelden over de kwaliteiten of mogelijkheden van die persoon. Ook uit de GRIP-website www.handiwatch.be blijkt dat er nog veel werk aan de winkel is – alhoewel het aantal voorbeelden van meer positieve en genuanceerde beeldvorming toeneemt.

Met de brede mediacampagne ‘Mensen met handicap zijn gewoon mensen, zie ze niet anders’ (<http://www.gelijkekansen.be/Praktisch/Campagnes/Mensenmeteenhandicap.aspx>) heb ik in 2013 een aantal opvallende spots gelanceerd, die het stereotiepe denken rond handicap proberen te ontkrachten. In de spots spelen mensen met een handicap de hoofdrol en de scenario’s werden afgetoetst met organisaties van mensen met een handicap. Het campagne-idee vond veel navolging bij diverse redacties van de publieke omroep, waardoor diverse radio- en tv-programma’s op een verfrissende manier op het thema ingingen. De campagne kende een groot bereik via de netten Een en Canvas en via videobannerings bij kranten en in de sociale media. De reacties waren over het algemeen zeer positief.

Het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (hierna afgekort als SIHO) maakte, in het kader van een gelijkheidsproject, video’s met studenten met een handicap onder de titel ‘t zal wel!’ (<http://www.siho.be/tzalwel/>). Het project toont studenten die studeren en jong zijn, dromen, talent hebben, uitkijken naar een job, stage lopen en examens afleggen. Het hoger onderwijs en het brede publiek krijgen zo een realistisch en niet-stereotiep beeld over studeren met een handicap. In september organiseert SIHO een studiedag in het teken van de resultaten van het project.

De Federatie van Vlaamse Dovenorganisaties (hierna afkort als Fevlado) heeft voor een gelijkheidsproject getiteld ‘Mijn baby is doof’ (<http://www.mijnbabyisdoof.be>), duidelijk visueel en informerend materiaal gemaakt, bestemd voor ouders die geconfronteerd worden met de geboorte van een doof kind. Het belang en de rijkdom van de dovencultuur en -gemeenschap in Vlaanderen worden

op bevattelijke wijze getoond. Dit project maakt duidelijk dat de Vlaamse Gebarentaal een volwaardige en belangrijke taal kan zijn. Een gewone omgang met die taal is dan ook belangrijk. Fevlado organiseerde in mei 2013 een informatiemeeting voor betrokkenen en geïnteresseerden.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

In 2014 bekijk ik de mogelijkheden om de beeldvorming rond personen met een handicap verder te verbeteren en de strijd tegen stereotypen en vooroordelen verder te zetten. Dit kan via beïnvloeding van de media, maar ook de advies- en participatieraad zou daarin een rol kunnen spelen.

Ook het effect van de beeldvormingscampagne ‘Mensen met handicap zijn gewoon mensen, zie ze niet anders’ werkt ondertussen nog door, getuige waarvan de documentairereeks ‘Ik wil ook een lief’ op Vier of ‘Caps Club’ op Ketnet. In beide programma’s zijn de krachtlijnen van de campagne duidelijk voelbaar en wordt de mens achter de handicap naar het voorplan gebracht, met al zijn kracht, dromen en ambities.

Daarnaast zijn er een aantal specifieke initiatieven met een beeldvormings- of bewustmakingscomponent die eerder door GKV geïnitieerd werden als project en die ook in 2014 betekenisvol blijven, zoals de initiatieven van het SIHO en van Fevlado. Binnen het project rond beleidsparticipatie van mensen met een verstandelijke handicap door Onze Nieuwe Toekomst en binnen het Steunpunt voor Inclusie gaat er ook aandacht uit naar beeldvorming en bewustmaking. Deze projecten worden nader toegelicht onder OD 7.2.

OD 7.2 De beleidsparticipatie van personen met een handicap wordt verhoogd.

Realisaties 2013

Op mijn initiatief liep in 2012 het initiatief ‘Niets Over Ons Zonder Ons’, waarbinnen een twintigtal handicaporganisaties voor het eerst samen nadachten over de manier waarop mensen met een handicap optimaal kunnen inspelen op het Vlaamse beleid, en dit door eigen kennis en ervaringen in te brengen. Dit leidde tot een rapport met aanbevelingen en randvoorwaarden voor een gedragen en efficiënte benadering van beleidsparticipatie op Vlaams niveau. Dit rapport werd aan de Vlaamse minister-president en mijzelf overhandigd en vormde de basis voor de conceptnota die in juli 2013 door de Vlaamse Regering werd besproken en goedgekeurd. De voorkeur gaat hierin uit naar een horizontaal opererende, autonome adviesraad handicap, samengesteld door mensen met een handicap zelf (en door hun organisaties). Indien overeenstemming gevonden wordt met de Vlaamse sociale partners, zal de raad logistiek en organisatorisch bij de SERV worden ondergebracht. Via een aanpassing van het Gelijkekansendecreet zorg ik voor een rechtsbasis voor deze advies- en participatieraad,

In 2012 en 2013 liep ook een project van Onze Nieuwe Toekomst (ONT), een zelforganisatie van en voor mensen met een verstandelijke handicap. Het project had tot doel de deelname van mensen met een verstandelijke handicap aan – voornamelijk – lokale adviesraden te bevorderen. Er werden sensibiliserende acties voor de deelname aan lokale adviesraden opgezet en er werden mensen gecoacht en voorbereid op feitelijke deelname. Het project werd geconfronteerd met vrij grote drempels en weerstanden. Het overtuigen van lokale besturen en lokale adviesfora van het recht op – en de meerwaarde van – beleidsparticipatie door mensen met een verstandelijke handicap, was niet eenvoudig en is een werk van lange adem.

Met een subsidie aan Ouders voor Inclusie (hierna afgekort als OVI) ondersteunde ik in 2012 en 2013 het project Steunpunt voor Inclusie. Het project is gericht op de bevordering van inclusief onderwijs en met name op de ondersteuning van ouders en van leerlingen met een handicap, in hun zoektocht naar de mogelijkheden om inclusie te realiseren. Met het project wil de organisatie bereiken dat in de toekomst inclusieve onderwijstrajecten op een gedragen en goed gecommuniceerde manier tot stand kunnen komen tussen de leerlingen, ouders, de school of scholengroep, het CLB en andere betrokkenen. OVI biedt ondersteuning en coaching aan ouders en kinderen met een inclusievraag, het informeert ouders via een laagdrempelig infopakket, het inventariseert en versterkt de werkzame oudernetwerken, het volgt inschrijvingsproblemen op en zorgt voor een borging van de aanpak en inzichten, zodat een en ander in de toekomst opgenomen kan worden vanuit onderwijsgebonden

structuren. Ik vraag OvI daarom ook om de ervaringen uit dit project te delen in functie van het uit te werken traject voor competentieontwikkeling en de tweedelijns inclusienetwerken in onderwijs. Daarom zal ik de ondersteuning vanuit Gelijke Kansen versterken met een halfzijdse extra detachering vanuit Onderwijs.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Voortbouwend op de conceptnota met betrekking tot de advies- en participatieraad handicap, worden eind 2013 en in 2014 stappen ondernomen om deze raad op te richten, te erkennen, de werking ervan vast te leggen en de werkzaamheden in gang te zetten, rekening houdend met de conceptnota ‘Beperking aantal entiteiten Vlaamse administratie’.

Het project van ONT loopt door in 2014. Naast de consolidatie van de aanpak en inzichten, wil het project coachingsruimte voor lokale en bovenlokale participatie creëren. Tegelijk formuleert ONT de ambitie om via bredere netwerking en fondsenwerving de ontwikkelde aanpak in de toekomst verder te zetten. Deze stappen kunnen klein lijken voor de buitenstaander, maar zijn betekenisvol voor de toekomst van de beleidsparticipatie van mensen met een verstandelijke handicap.

Het Steunpunt voor Inclusie focust in 2014 vooral op een consolidatie van de aanpak, ervaringen en inzichten in hanteerbaar en overdraagbaar materiaal. OvI maakt in 2014 ook een beleidsrelevant rapport op, dat de uitwerking van een tweedelijns inclusienetwerk in onderwijs kan voorbereiden.

3 In Vlaanderen is er respect voor iedereen, ongeacht zijn of haar seksuele identiteit

SD 8 Het verhogen van het welbevinden van holebi’s en transgenders.

Realisaties 2013

Het verspreiden van juiste informatie over holebiseksualiteit is belangrijk: het neemt vooroordelen en twijfels weg, en maakt het thema bespreekbaar. Vandaar dat ik in 2013 een volledig herwerkte versie liet maken van ‘Alles wat je altijd al wilde weten over holebi’s’, een informerende en sensibiliserende publicatie gericht naar holebi’s én hetero’s.

Tegelijk liet ik een gloednieuwe publicatie aanmaken met basisinformatie over het transgenderthema. Deze publicatie is een primeur: voor het eerst wordt op laagdrempelige en toch genuanceerde wijze een brede waaier aan informatie aangereikt aan transgenderpersonen en hun omgeving.

Voorts stond ik in 2013 opnieuw stil bij het project dat ik in 2011 door çavaria heb laten uitvoeren om uitgeverij te helpen schoolboeken te vrijwaren van gender- en heteronormatieve stereotypen. Uit overleg op 19 maart met de sector van de educatieve uitgeverij bleek dat de aangemaakte checklists door meerdere uitgeverijen op hun website werden geplaatst en nog steeds systematisch worden toegevoegd aan de contracten met auteurs. Voor een evaluatie van de impact op de beeldvorming was het nog te vroeg: er waren immers nog te weinig nieuwe leerboeken gepubliceerd sinds mei 2011.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

De volledig herwerkte versie van ‘Alles wat je altijd al wilde weten over holebi’s’ en de nieuwe publicatie ‘Alles wat je altijd al wilde weten over transgenders’ verschijnen beide in het najaar van 2013. Zij worden in 2014 volop verspreid.

OD 8.1 Het uitbouwen van de kennis van de leefsituatie, de specifieke behoeften en het welbevinden van holebi’s.

Realisaties 2013

In het kader van de onderzoekslijn ‘seksuele identiteit’ werd door het SGKB verder onderzoek verricht naar geweld tegen holebi’s. Terwijl in 2012 via kwalitatief onderzoek bij slachtoffers en bij de bredere holebigemeenschap een basis werd gelegd voor het opstellen van een grootschalige survey, werd deze in 2013 uitgevoerd. De vragenlijst werd gelanceerd op 17 mei 2013, de Internationale Dag Tegen

Homofobie. De bekendmaking gebeurde via de social media campagne ‘[Ontsnap jij aan homofob geweld?](http://www.holebigeweld.be)’ (www.holebigeweld.be). Via deze bevraging, die loopt tot eind september, wens ik de thematiek gedetailleerd in kaart te laten brengen, met oog voor onder meer de aard van de agressie, de prevalentie, de omstandigheden, de relatie met gendernonconformiteit en zichtbaarheidsmanagement, de impact.

Flankerend loopt een project waarbij via ‘participerende observatie’ onderzoek werd verricht naar *genderbased* geweld en geweld tegen holebi’s in het Brusselse centrum. Tijdens het onderzoekstraject gaan de onderzoekers ook in interactie met straathoekwerkers, het lokale middenveld, buurtbewoners en eventueel daders. In de tweede helft van 2013 leidt dit tot focusgroepgesprekken die inzicht moeten geven in de geweldgerelateerde homofobe en gendernormatieve dynamieken die spelen in de grootstedelijke context.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Het onderzoek naar geweld tegen holebi’s loopt verder tot eind 2015. In 2014 worden de eerste resultaten van de survey bekendgemaakt.

Ook wordt in de lente van 2014 het eindrapport opgeleverd van het onderzoek naar *genderbased* geweld en geweld tegen holebi’s in het Brusselse centrum.

OD 8.2 De kennis van de leefsituatie, de specifieke behoeften en het welbevinden van transgenders wordt uitgebouwd.

Realisaties 2013

In het SGKB wordt ook beleidsgericht onderzoek verricht over het transgenderthema. Aangezien internationaal onderzoek aangeeft dat een groot aantal transgender personen te maken krijgt met geweldervaringen (psychisch, verbaal, fysiek, seksueel en materieel), laat ik de geweldervaringen van transgenderpersonen in Vlaanderen en Brussel in kaart brengen. Gegevens werden verzameld via een online survey. Meer dan 400 respondenten vulden de vragenlijst in. In 2013 werd een eerste tussentijds rapport opgeleverd.

Wegens de onverwacht grote respons op de bevraging en de grote hoeveelheid aan onderzoeksmateriaal, werd besloten om de looptijd van het onderzoek te verlengen zodat de maximale hoeveelheid inzichten kan worden gegenereerd.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Het eindrapport in het kader van het onderzoek naar geweld tegen transgenderpersonen wordt eind 2014 opgeleverd.

OD 8.3 Het welbevinden van jonge holebi’s wordt verhoogd.

Realisaties 2013

De schoolomgeving is een cruciale leer- en socialisatiecontext voor kinderen en jongeren. Het is dan ook belangrijk om te streven naar een schoolomgeving waarin actief gewerkt wordt aan het voorkomen en bestrijden van genderstereotypen, heteronormativiteit en homofobie. Met dit doel voor ogen zette ik een project op in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten, en dit in het kader van zowel mijn bevoegdheden Onderwijs als Gelijke Kansen. Het officiële startschot van dit traject werd gegeven op 23 oktober 2012, met de ondertekening door een brede waaier aan actoren uit het onderwijsveld van een ‘gemeenschappelijke verklaring over een beleid met betrekking tot gender en seksuele geaardheid in het onderwijs’. Via een detachering stelde ik een leerkracht halftijds vrij die onder andere allerlei bruikbare materialen en goede praktijken verzamelde, doorlichtte en ontsloot, en sleutelactoren (zoals directies, leerkrachten, pedagogische begeleidingsdiensten, CLB’s, leerkrachtenopleidingen) sensibiliseerde en informeerde. De resultaten van het traject werden gepresenteerd op een studiedag op 31 mei 2013.

Voorts lanceerde ik, als minister van Jeugd, een oproep voor vernieuwende projecten met als thema ‘het bestrijden van homofobie bij jongeren’. Door de dialoog over het thema homoseksualiteit impulsen te geven, wil ik de tolerantie tegenover holebi’s bij jongeren – met speciale aandacht voor moslimjongeren – verhogen.

Beleidsopties en –initiatieven 2014¹¹

Het origineel gelanceerde traject binnen de onderwijssector liep tot 31 augustus 2013. Ik zet het voort en ga hierbij resoluut voor een schaalvergroting. Vanaf september 2013 worden er voor een periode van twee jaar twee leerkrachten gedetacheerd. In het schooljaar 2013-2014 zullen zij pedagogische studiedagen ontwikkelen en verzorgen over gender en seksuele diversiteit in respectievelijk het basisonderwijs en het middelbaar onderwijs. Ook zullen zij proeftuinen voorbereiden die in het schooljaar 2014-2015 netoverschrijdend gerealiseerd worden. Daarbij wordt in concrete schoolcontexten gewerkt aan het ontwikkelen van genderbewuste en holebivriendelijke schoolomgevingen, zowel op het vlak van schoolbeleid als op het vlak van pedagogische praktijk. Dit initiatief moet uitmonden in inspirerende goede praktijken en instrumenten die breed inzetbaar zijn in het onderwijslandschap.

Tegelijk zullen in 2014-2015 de pedagogische studiedagen over gender en seksuele diversiteit verder georganiseerd worden.

In opvolging van de oproep binnen het jeugdbeleid zullen in 2014 projecten opstarten die homofobie bij (moslim)jongeren in een vrijetijdscontext bespreekbaar maken en bestrijden.

OD 8.4 Holebi-ouders en wensouders worden ondersteund.

Realisaties 2013

In 2009 liet ik een ‘Juridische gids over ouderschap voor holebi’s en transgenders’ aanmaken. Deze publicatie is een heldere en noodzakelijke handleiding voor holebi- en transgender(wens)ouders, en voor anderen die met de thematiek te maken krijgen, zoals advocaten en medewerkers van adoptiecentra, en zelforganisaties van holebi-ouders die met vragen geconfronteerd worden. Ik liet in 2013 een grondige actualisering uitvoeren van deze populaire en nuttige publicatie, gevolgd door een herdruk. De herwerkte editie werd voorgesteld op 22 september 2013, tijdens de ‘Mamoesdag’, de jaarlijkse trefdag voor holebi(wens)ouders en hun kinderen.

OD 8.5 Het welbevinden van oudere holebi’s wordt verhoogd.

Ik besprak met mijn collega-minister van Welzijn de mogelijkheden om het reguliere vormingsaanbod in de sector van ouderenzorg meer holebivriendelijk te maken. Mijn collega zal dit thema aankaarten op het structurele overleg met de koepels van de ouderenzorg en zal de mogelijkheid van vorming en/of sensibilisering bespreken. Dit gebeurt binnen een ruimer kader van seksuele beleving, intimiteit en privacy binnen de ouderenzorg en het diversiteitsbeleid. Hij zal nagaan of VIVO vzw mogelijkheden ziet om vorming of sensibiliserende acties te organiseren, eventueel in samenwerking met het Sociaal Fonds Ouderenzorg. Indien dit het geval is, zal ik hiervoor middelen vrijmaken op de begroting Gelijke Kansen 2014.

OD 8.6 Het inzicht in de specifieke situatie van biseksuelen is vergroot en heeft eventueel geleid tot initiatieven ter verhoging van hun welzijn.

Zoals vorig jaar vermeld, werden in het grootschalige Zzip-onderzoek uit 2011 geen significante verschillen vastgesteld tussen biseksuelen enerzijds en homo’s en lesbiennes anderzijds. Er is momenteel dan ook geen aanleiding om over te gaan tot bijkomende beleidsinitiatieven ter zake.

¹¹ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan, strategische doelstelling 4, operationele doelstelling 4.3.

OD 8.7 Het welbevinden van transgenders wordt verhoogd.*Realisaties 2013*

Elke werkgever kan geconfronteerd worden met een transgender werknemer. Veel werkgevers willen hier op een correcte en constructieve wijze mee omgaan, met respect voor alle betrokkenen. Ze weten echter vaak niet hoe dit aan te pakken. Daarom maak ik een informatiebrochure voor werkgevers aan. In het kader van de toepassing van de OCM (zie SD 1) werk ik hiervoor samen met mijn collega-minister van Werk. Ook vertegenwoordigers uit bedrijven, sociale partners, het holebi- en transgendermiddenveld, VDAB, de academische wereld, en de administraties Gelijke Kansen en Werk en Sociale Economie waren nauw betrokken bij de totstandkoming. Het resultaat is een praktisch bruikbare publicatie. De finale fase – eindredactie, vormgeving en druk - liep wegens andere prioriteiten wat vertraging op. De lancering gebeurt op een tijdstip waarop de kans op media-aandacht reëel is, wat de bekendheid en het uiteindelijke gebruik van de publicatie ten goede moet komen, nl. de internationale *Transgender Day of Remembrance* op 20 november 2013.

Vanuit het transgendermiddenveld werd heel uitdrukkelijk de nood gesignaleerd aan een contactpunt waar transgenders terecht kunnen voor informatie en praktisch advies over onder meer administratieve procedures en hulpverlening. Ik maakte dit mogelijk via een pilootproject: het TIP is gesitueerd in het Centrum voor Seksuologie en Genderproblematiek aan het UZ Gent. Het staat niet enkel open voor patiënten van het UZ Gent. De brede groep van transgenderpersonen kan hier terecht: zowel personen die (al dan niet in het UZ Gent) een medisch traject volgen, maar ook zij die hierover twijfelen of die geen medische behandeling wensen. De eerste projectfinanciering liep van 1 september 2012 tot 31 augustus 2013. In die periode werd de opstart voorbereid en een uitgebreide en gebruiksvriendelijke website aangemaakt (<http://transgenderinfo.be>). Het eigenlijke Transgender Infopunt werd feestelijk geopend op 15 maart 2013. Ik betrok in de uitvoering ook mijn collega-minister van Volksgezondheid, die in 2013 trouwens een projectsubsidie voorziet voor een aantal specifiek zorggerichte aspecten van het TIP.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Ik heb de financiering van het TIP alvast met een jaar verlengd zodat dit initiatief kan gecontinueerd worden. Ook in 2014 kunnen transgenders en hun omgeving er terecht.

Ook onze collega's van de Franstalige gemeenschap, de federale en Waalse overheid, hebben interesse voor de wijze waarop transgenderpersonen in Vlaanderen geïnformeerd en ondersteund worden. Met onze toestemming laat het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen (hierna afgekort als IGVM) alvast een deel van de informatieve website van het TIP naar het Frans vertalen.

OD 8.8 Het geweld tegen holebi's wordt voorkomen en bestreden.

Zoals eerder vermeld, laat ik momenteel een diepgaand onderzoek uitvoeren naar geweld tegen holebi's (zie OD 8.1). Daarnaast ondersteun ik als minister van Onderwijs het onderwijsveld bij de uitbouw van een duurzaam gender- en seksueel diversiteitsbeleid (zie OD 8.3) en focus ik op de bestrijding van homofobie in het voetbal (zie SD 9).

Deze en andere initiatieven zijn ook opgenomen in het interfederaal Actieplan ter bestrijding van homo- en transfoob geweld en discriminatie. Dit plan wenst een antwoord te geven op een reeks van gewelddadige incidenten. Het bundelt alle initiatieven van de federale overheid en de verschillende gemeenschaps- en gewestregeringen. Het plan bestaat uit twee delen. Het eerste deel, goedgekeurd op de interministeriële conferentie van 31 januari 2013, focust enerzijds op het opvolgings- en vervolgingsbeleid van homo- en transfoob geweld. Anderzijds kadert het een aantal acties rond preventie en sensibilisering, waaronder ook sensibiliseringsacties in het onderwijs (zie OD 8.3). Het tweede deel, goedgekeurd op 10 juni 2013, synthetiseert alle acties die de verschillende overheden willen ondernemen om de oorzaken van de discriminatie van en het geweld tegen holebi's en transgenders te bestrijden. Het gaat dan concreet om het wegwerken van structureel discriminerende situaties, het bestrijden van stereotypen en het verbreden van normen via onderwijs en jeugd, op de werkvloer, in de ruimere samenleving (via cultuur, sport, ...) en in de gezondheids- en welzijnssector.

Wat Vlaanderen betreft, stemmen de opgenomen acties overeen met de relevante acties die de verschillende Vlaamse ministers uitvoeren in de context van de OCM.

Dit actieplan wordt via een interfederale interdepartementale werkgroep opgevolgd en geconcretiseerd. GKV neemt deel als vertegenwoordiger voor de Vlaamse overheid. Nog in 2013 wordt er binnen deze werkgroep een voortgangsrapport besproken. Een definitief voortgangsrapport staat gepland voor begin 2014.

De samenwerking en het overleg dat is ontstaan naar aanleiding van de opmaak van dit actieplan, zorgt niet alleen voor een meer coherent beleid, maar ook voor benchmarking. De vertaling van de informatieve website van het TIP naar het Frans (zie OD 8.7) is hiervan een gevolg.

SD 9 De beeldvorming van holebi's en transgenders is niet-stereotyperend en heeft aandacht voor de diversiteit binnen de holebi- en transgendergemeenschap.

Realisaties 2013

Sinds 2012 neem ik de ondersteuning van de Belgian Pride structureel op in de gelijkemansbegroting. Dit jaarlijkse evenement combineert een feestelijke optocht voor duizenden holebi's en transgenders met een politieke en maatschappelijke boodschap. Sinds enkele jaren groeit de Belgian Pride doelbewust en succesvol uit tot een groot feest van de diversiteit. Hierbij is er niet enkel aandacht voor de verscheidenheid binnen de holebi- en transgendergemeenschap, maar worden er ook allianties aangegaan met culturele en middenveldorganisaties buiten de holebi- en transgendergemeenschap, om zo het respect voor seksuele verscheidenheid en voor verscheidenheid *tout court* mee uit te dragen.

Daarnaast maakte ik de mensenrechtenconferentie mogelijk die kadert in de World Outgames (hierna afgekort als WOGA), een ambitieus vierjaarlijks evenement dat eerder plaatsvond in Vancouver en Kopenhagen, en dat in de zomer van 2013 holebi's uit de hele wereld samenbracht in Antwerpen. Naast de conferentie omvat WOGA ook een grootschalige sportcompetitie en een cultureel luik.

De mensenrechtenconferentie '*From Safe Harbours to Equality*' vond plaats van 31 juli tot 2 augustus 2013 en werd bijgewoond door zo'n 300 participanten uit alle continenten. Het doel van de conferentie was om via plenaire lezingen, workshops en getuigenissen de aandacht te vestigen op het feit dat holebi- en transgenderrechten mensenrechten zijn. Tegelijk werd ernaar gestreefd om op wereldschaal ervaringen uit te wisselen, allianties te vormen, de capaciteiten en de visie van de deelnemers aan te scherpen en hen te laten kennismaken met nieuwe visies op samenwerken en wereldwijde verbondenheid. Het beoogde effect is de LGBT-beweging wereldwijd strategisch te versterken, zodat in de periode na de World Outgames elke gelegenheid voor positieve verandering benut kan worden.

WOGA omvat een sportluik voor en door holebi's en transgenders waaraan ook hetero's kunnen deelnemen. De reguliere sportsector – en in het bijzonder de voetbalsector – lijkt op het eerste gezicht echter het speelveld van hetero's. Homofobie is in de sportwereld jammer genoeg nog steeds een realiteit.

Omdat voetbal een populaire sport is die velen verbindt en omdat het daardoor een venster op de samenleving is, zet ik precies in deze sporttak een actieplan op het getouw, in afstemming met mijn collega-minister van Sport. Ik vond een partner in diverse actoren uit de voetbalwereld, zoals de Koninklijke Belgische Voetbalbond, de Football+ Foundation, de Pro League, de Nationale Voetballiga, de Voetbalfederatie Vlaanderen en de Koninklijke Vlaamse Voetbalbond. Deze actoren bleken bereid hun maatschappelijke rol op te nemen. Samen zetten wij onze schouders onder een groot actieplan dat ik in oktober 2013 lanceerde. In het actieplan werden onder meer initiatieven opgenomen om trainers, scheidsrechters, supporters en clubs te sensibiliseren over voetballende holebi's en het onderwerp bespreekbaar te maken. Daarnaast zijn er ook acties opgenomen die paal en perk willen stellen aan homofoob gedrag op en rond het voetbalveld. Het actieplan wordt geflankeerd door een sensibiliseringscampagne via sociale media die de onzichtbaarheid van holebi's in het voetbal wil doorbreken.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Ook de editie 2014 van de Belgian Pride komt tot stand met mijn steun.

Het actieplan tegen homofobie in het voetbal kent in 2014 zijn logische vervolg. Via een opdracht aan het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (hierna afgekort als ICES) wordt een toolkit ‘Homofobie in het voetbal’ aangemaakt. Dit praktische instrument zal handige tips en tricks aanleveren, maar ook goede praktijken uit binnen- en buitenland bieden aan al wie rond de thematiek wil werken. De publicatie wordt verwacht in januari 2014. Bovendien reserveer ik middelen om de implementatie van het actieplan binnen de Football + Foundation te coördineren. Een medewerker van ICES zal onder meer de engagementen in het actieplan opvolgen, alle relevante informatie verzamelen en ontsluiten, de Toolkit up to date houden, netwerken en samenwerkingsverbanden opzetten, maar ook taken uitvoeren die kaderen in een ruimer diversiteitsbeleid dat Football + Foundation uitwerkt.

SD 10 Ook buiten de Vlaamse grenzen de gelijke kansen van holebi’s en transgenders verhogen.**OD 10.1 De Vlaamse voortrekkersrol in de uitbouw van een progressief holebi- en transgenderbeleid in Europa wordt verder uitgebouwd.**

Deze doelstelling wordt besproken onder OD 15.3 en OD 15.4.

4 De integrale toegankelijkheid is een sleutelement in de realisatie van een maatschappij met gelijke kansen**SD 11 De publieke ruimte wordt voor iedereen integraal toegankelijk.****OD 11.1 Alle actoren betrokken bij een ontwerp- en bouwproces, zijn vertrouwd met de stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid en passen ze correct toe.**Realisaties 2013¹²

Om de doeltreffendheid van de Toegankelijkheidsverordening in de praktijk na te gaan, werd in overleg met de minister van Ruimtelijke Ordening een elektronische enquête uitgewerkt, die in het najaar aan alle vergunningverlenende overheden zal worden voorgelegd.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

De resultaten van de enquête worden in het voorjaar van 2014 verwerkt en geëvalueerd. Aansluitend zal ik samen met mijn collega-minister van Ruimtelijke Ordening beoordelen of er initiatieven kunnen worden genomen die de toepassing van de verordening optimaliseren of faciliteren. Dit met het oog op een effectieve en efficiënte regelgeving, en de realisatie van een integraal toegankelijke samenleving.

OD 11.2 Een verplicht adviessysteem treedt in werking. Realisaties 2013

De Toegankelijkheidsverordening voorziet in een verplicht adviessysteem. Ik heb deze verplichting gekoppeld aan de hervorming en structurele verankering van het werkveld dat in Vlaanderen actief is rond toegankelijkheid, zoals verder beschreven onder OD 11.6.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

In 2014 zal ik de initiatieven nemen die noodzakelijk zijn voor de realisatie van een eengemaakt toegankelijkheidswerkveld (zie OD 11.6). In het kader hiervan zal ik eveneens de erkenning in functie van het verplichte adviessysteem regelen.

¹² Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 5.

OD 11.3 Eenieder die bij een ontwerp- en bouwproces betrokken is, is bekend met de filosofie achter het ontwerpconcept 'Universal Design' en past deze ook toe. Realisaties 2013

Met het oog op een bredere bekendmaking van Universal Design binnen de ontwerppopleidingen, organiseerde ik de ontwerpwedstrijd 'Deadline24'. Met een verfrissend concept, dat werd ontwikkeld door het communicatiebureau Bubka, werd maximaal de interesse gewekt van de studenten architectuur en design. Niet minder dan 75 teams schreven zich in voor de wedstrijd. Na een eerste preselectie namen 24 teams vanuit 7 scholen het gedurende 24 uur tegen elkaar op in een strijd om het beste Universal Design ontwerp. Internationale gastsprekers en een kritische toets door ervaringsdeskundigen stelden hun ideeën op scherp. Een internationale jury onder voorzitterschap van Vlaams Bouwmeester Peter Swinnen selecteerde de twee winnende studententeams die in oktober werden verwelkomd op het *Institute voor Human Centered Design* in Boston.

Om het ontwerpconcept Universal Design verder te promoten bij de professionele stakeholders uit de bouwwereld, organiseerde ik in het voorjaar, in samenwerking met de actoren uit het toegankelijkheidswerkveld, een tweede editie van de Vlaamse week voor Universal Design. Naast een Vlaams congres (dat tevens het project Vlaams Netwerk Toegankelijk Bouwen II afsloot) werden in alle Vlaamse provincies informerende en sensibiliserende initiatieven rond Universal Design en integrale toegankelijkheid opgezet.

Beleidsopties en –initiatieven 2013

Het promoten van Universal Design als ontwerpconcept is een permanent aandachtspunt binnen het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid. Voor deze operationele doelstelling zullen het volgende werkjaar geen specifieke acties worden opgezet.

OD 11.4 Overheidsgebouwen en gesubsidieerde publieke gebouwen vervullen een voorbeeldfunctie op vlak van Integrale Toegankelijkheid.

Verskillende beleidsdomeinen voeren, binnen het OCM-kader, actieplannen uit om de toegankelijkheid van de eigen infrastructuur of van gesubsidieerde infrastructuur te verhogen. De Vlaamse overheid vervult inzake het verzekeren van fysieke toegankelijkheid een voorbeeldrol en kan het zich moeilijk veroorloven om middelen ter beschikking te stellen voor infrastructuurwerken die niet aan de vereisten zouden voldoen.

Realisaties 2013

Als onderwijsminister heb ik bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid van nieuwe schoolgebouwen. Scholen moeten nu meer dan ooit inclusief ontworpen worden om de evoluties inzake inclusief onderwijs mogelijk te maken. In samenwerking met Agion en Enter vzw werkte ik daarom de inspiratiebundel 'Integrale toegankelijkheid van schoolgebouwen' uit. Deze bundel moet ontwerpers en schooldirecties inspireren tot het toegankelijker bouwen van scholen voor het basisonderwijs, secundair onderwijs en buitengewoon onderwijs. De bundel reikt ook concrete tips aan voor eenvoudige en budgetvriendelijke verbeteringen in bestaande gebouwen.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Mijn administratie zal de andere beleidsdomeinen ondersteunen bij de opmaak en uitvoering van actieplannen die de toegankelijkheid van de eigen of gesubsidieerde infrastructuur verhogen.

Vanuit mijn bevoegdheid als onderwijsminister zal ik de nieuwe inspiratiebundel verder bekendmaken bij de schooldirecties.

OD 11.5 Toegankelijkheid wordt gemonitord onder andere via de vernieuwde, meer gebruiksvriendelijke Toegankelijk Vlaanderen-databank.

Zoals ik eerder al aankondigde, liet ik de databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ fundamenteel vernieuwen. De gemoderniseerde databank verzamelt niet langer enkel toegankelijkheidsinformatie voor bezoekers van publieke plaatsen. Via een gewijzigde screeningsmethode, waarbij een oplossingsgerichte aanpak centraal staat, is de databank nu ook een sensibiliserend en informerend instrument voor eigenaars en op die manier een opstap naar feitelijke veranderingen. Met de nieuwe modaliteiten kan de databank uitgroeien tot het monitoringsinstrument voor het gevoerde toegankelijkheidsbeleid. De databank krijgt zo een zeer centrale rol binnen het transversale en het verticale toegankelijkheidsbeleid.

Realisaties 2013

Na een aanzienlijk ontwikkelingstraject, kon ik tijdens de tweede Vlaamse week voor Universal Design de vernieuwde databank Toegankelijk Vlaanderen lanceren. Op de website Toegankelijk Vlaanderen (<http://toevla.vlaanderen.be>) kan de gebruiker intussen meer dan 500 toegankelijkheidsonderzoeken volgens de nieuwe methodiek raadplegen. Met een brede mailing plaatste ik de vernieuwde databank in de belangstelling bij zowel eigenaars van publiek toegankelijke infrastructuur als organisaties van personen met een handicap. Deze laatste doelgroep werd ook in grote getale bereikt via een promotiestand op de REVA-beurs, een informatiebeurs over diensten en hulpmiddelen voor mensen met een handicap.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

De databank wordt blijvend via de OCM gepromoot. Evenzeer zal ik vanuit het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid streven naar een continue uitbreiding van de functionaliteiten en de toepasbaarheid van deze databank.

OD 11.6 Het toegankelijkheidsmiddenveld wordt een volwaardige partner van het Vlaamse beleid via professionalisering en structurele verankering.¹³*Realisaties 2013*

Om een gedegen toegankelijkheidsbeleid te kunnen voeren, is er nood aan inhoudelijke ondersteuning via ervaringsdeskundigheid en technische expertise. Ik zette deze legislatuur daarom sterk in op de coördinatie, afstemming en professionalisering van het middenveld.

Er wordt structureel intensief samengewerkt met:

- Enter, het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid en Intro;
- vier adviesbureaus toegankelijkheid: Westkans, CTPA, Toegankelijkheidsbureau en ATO;
- vijf provinciale steunpunten toegankelijkheid.

Ondanks de stopzetting van het initiatief ‘Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen’, werd een gebruikersinbreng verzekerd via de werking van deze partners. Ik doe daarnaast ook beroep op nieuwe partners. Voor een gedragen toegankelijkheidsbeleid is ook netwerking met de bouwwereld en de sector van architecten belangrijk. Daarom ondersteun ik het project ‘Vlaams Netwerk Toegankelijk Bouwen II’. Dit netwerk biedt een overlegplatform tussen bedrijven, ontwerpers, het toegankelijkheidsmiddenveld en de overheid.

Het Vlaamse gelijkemansbeleid steunt reeds twee legislaturen op een structurele samenwerking met de vermelde partners. Ik heb echter moeten vaststellen dat de veelheid aan actoren die vandaag in het veld actief is, tot een grote organisatorische versnippering leidt. Dit geldt zowel op het gebied van de organisatiestructuur als op het gebied van de implementatie. Deze versnippering heeft tot gevolg dat de aangeleverde diensten inhoudelijk sterk verschillen tussen de verschillende actoren en dat ook het

---

¹³ Met deze initiatieven wordt uitvoering gegeven aan de resolutie betreffende de ondersteuning van Intro vzw voor het toegankelijk maken van culturele evenementen, Vlaams Parlement, *Parl. St.* 1325 (2011-2012), nr. 4.

kwaliteitsniveau varieert. De praktijkervaring leert dat een gericht subsidiekader, een intensieve intervisie en een frequent overleg onvoldoende zijn om hieraan te verhelpen. Ik heb daarom, na een intensieve ronde van bilaterale gesprekken en uitvoerige evaluatie, een conceptnota voorgelegd aan de Vlaamse Regering met voorstel van nieuwe structuur. Op basis hiervan werd vervolgens beslist om het toegankelijkheidsveld in Vlaanderen te integreren in een nieuw op te richten extern verzelfstandigd agentschap dat op een gecoördineerde manier zal instaan voor de uitvoering van het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid.

Intussen leg ik de laatste hand aan een voorontwerp van decreet houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap dat in november 2013 wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Parallel aan het formele oprichtingstraject ben ik van start gegaan met de voorbereidingen op de feitelijke hervorming. Dit gebeurt in een intensieve dialoog met alle betrokken actoren.

De realisatie van het verplichte adviessysteem (zie OD 11.2) dat de Toegankelijkheidsverordening zal ondersteunen, is inherent aan de oprichting van dit agentschap.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Ik zal in 2014 de noodzakelijke initiatieven nemen zodat, na machtiging door het Vlaams Parlement, de oprichting van het extern verzelfstandigd agentschap kan geformaliseerd worden, met het oog op een effectieve aanvang van de werking op 1 januari 2015. Ik zal in het bijzonder de betrokken organisaties verder intensief begeleiden en ondersteunen bij deze transitie. Tot het moment van effectieve inwerkingtreding, werk ik verder met elk van de bestaande actoren.

Het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid, Enter. Enter blijft – vooral in de aanloop naar de nieuwe structuur - werken aan de afstemming en coördinatie van de adviserende instanties van het toegankelijkheidswerkveld. Het komende werkjaar zal Enter overigens, net als Intro en de adviesbureaus toegankelijkheid, sterk inzetten op de inkanteling van de organisatie binnen de nieuwe structuur.

Enter zal verder, zoals steeds, instaan voor de continuïteit van het Vlaams Handboek Toegankelijk en verstuurt in dit kader periodiek digitale nieuwsbrieven. Enter beheert ook de vernieuwde databank ‘Toegankelijk Vlaanderen’ en levert de nodige expertise aan om GKV en andere beleidsdomeinen te ondersteunen, onder meer in het kader van de OCM.

Intro. Intro streeft naar meer toegankelijkheid van evenementen en breidt haar actieradius verder uit. In 2012 zag deze organisatie de federale loterijmiddelen waarop een groot deel van haar begroting berustte, verdwijnen. Ondanks signalen dat de organisatie alsnog opnieuw op middelen van de Nationale Loterij zou kunnen rekenen, konden geen nieuwe subsidies verworven worden. Intro diende haar werking bijgevolg in 2013 te heroriënteren en bood een integraal betalende dienstverlening aan concertorganisatoren. Op dit elan zal ook in 2014 verder worden gewerkt.

De provinciale steunpunten toegankelijkheid. Conform de beslissingen in het kader van de interne staatshervorming, richten de provincies hun taakstelling inzake gelijke kansen vanaf 2014 op de implementatie van een gelijkekansenperspectief in de verschillende beleidsdomeinen (zie OD 15.2). Deze taakstelling werd intussen geïntegreerd in de verschillende bestuursakkoorden. De financiering die GKV tot nu toe ter beschikking stelde voor de inrichting van de provinciale steunpunten toegankelijkheid, wordt vanaf 2014 niet langer toegekend.

Toch zal ik binnen het kader van de nieuwe taakstelling een overlegplatform blijven onderhouden met de verschillende provincies. Daarnaast werd met de provincies overeengekomen dat zij in de toekomst een beroep zullen doen op de dienstverlening van het extern verzelfstandigd agentschap voor de uitwerking van een toegankelijkheidsperspectief binnen de verschillende beleidsdomeinen.

Adviesbureaus toegankelijkheid. De adviesbureaus leveren toegankelijkheidsadvies aan bouwheren en architecten in het ontwerpproces. Zij blijven een belangrijke ondersteuningsfunctie uitoefenen in het kader van de Toegankelijkheidsverordening. Het uitvoeren van screenings binnen de databank Toegankelijk Vlaanderen blijft een van hun belangrijkste opdrachten.

Gebruikers. De gebruikersparticipatie verliep sinds 2012, wegens de stopzetting van Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen, noodgedwongen op ad-hocbasis. Een vernieuwde structurele gebruikersparticipatie wordt gerealiseerd binnen de advies- en participatieraad handicap in Vlaanderen, die in 2014 zal worden uitgerold (zie OD 6.2).

Nieuwe partners. Het project ‘Vlaams Netwerk Toegankelijk Bouwen II’ werd in het voorjaar van 2013 afgesloten met de organisatie van een breed publieksmoment (zie OD 11.3). Het overlegplatform dat in de schoot van dit project werd opgericht, zal zeker nog tot het voorjaar van 2014 verdergezet worden. Aansluitend zullen de leden minstens blijvend geïnformeerd en actief betrokken worden bij de initiatieven georganiseerd door Enter en zijn netwerkpartners. In het kader van het nieuw op te richten agentschap zal eveneens een structurele samenwerking – al dan niet onder de vorm van het huidige netwerk – met deze partners worden uitgebouwd.

OD 11.7 Inbreuken op het Assistentiehondendecreet kunnen worden bestraft.

Op 20 maart 2009 werd door het Vlaams Parlement het decreet houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond goedgekeurd. Dit decreet voorziet in een – niet verder gedefinieerde – controle instantie, die toeziet op de toepassing van het recht op toegang tot publieke plaatsen, en koppelt aan de weigering van toegang tot publieke plaatsen de mogelijkheid tot het opleggen van een administratieve geldboete. Al snel bleek echter dat het niet mogelijk was om die administratieve sanctiëring op een logische, doeltreffende en middelen-efficiënte wijze te implementeren, zodat het decreet dreigde dode letter te blijven.

Realisaties 2013

Ik nam het initiatief om een aantal bepalingen uit het oorspronkelijke decreet te wijzigen, zodat de administratief rechtelijke boetes uit het oorspronkelijk decreet vervangen worden door strafrechtelijke boetes. Op die manier kan de politie instaan voor een effectieve controle en zal het oorspronkelijke decreet dus ook daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd. Op 19 juni 2013 nam het Vlaams Parlement hiertoe – unaniem – de wijziging aan het Assistentiehondendecreet aan.

Parallel hiermee heeft mijn collega-minister van Welzijn gezorgd voor een regeling wat betreft erkenning en attestering van de honden en de opleidingscentra. Deze regeling is op 29 maart 2013 bij besluit aangenomen¹⁴ en wordt momenteel in de praktijk gebracht.

Mijn collega-minister van Leefmilieu heeft daarnaast bevestigd dat zij, in het kader van de aanpassingen aan VLAREM, de geldende verboden – met name wat betreft de toegankelijkheid van rouwkamers, zwembaden en zwembadbanen – zal opheffen voor assistentiehonden.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Zodra de eerste honden geattesteerd zijn, in uitvoering van het besluit van 29 maart 2013, zal een communicatiecampagne opgestart worden, die in eerste instantie gericht is op die sectoren, waar toegankelijkheid vandaag de dag het meest gecontesteerd wordt. In dit kader laat ik onderzoeken of warenhuizen op bepaalde plaatsen, zoals publiek toegankelijke koelruimtes, meer redenen hebben om huisdieren te weigeren dan in de rest van de winkel, waar levensmiddelen (al dan niet verpakt) aangeboden worden. Mijn collega-minister van Welzijn nam ondertussen de eerste stappen voor de oprichting van een cel die belast zal zijn met de accreditatie van de hondenscholen. Enkel de geaccrediteerde hondenscholen zullen de machtiging hebben om assistentiehonden te attesteren. Pas na de oprichting van deze cel zal het decreet van 20 maart 2009 zijn volle uitvoering kennen.

OD 11.8 Toegankelijkheid van pretparken.

In de media werd het dossier-Plopsaland uitgebreid onder de aandacht gebracht. De Plopsa-groep vaardigde eerder een nieuw beleid uit waarbij personen met een handicap de toegang tot een heel

¹⁴ Besluit van 29 maart 2013 van de Vlaamse Regering betreffende de regels inzake de attestatie van assistentiehonden, vermeld in artikel 4 van het decreet van 20 maart 2009 houdende de toegankelijkheid van publieke plaatsen voor personen met een assistentiehond, *Belgisch Staatsblad* 13 mei 2013.

aantal attracties in de Plopsa-pretparken werd ontzegd. In samenwerking met Enter vzw en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding (hierna afgekort als CGKR), en in overleg met gebruikers en andere betrokken partners, werkte ik een eerste concreet advies uit. De Plopsa-groep stuurde op basis hiervan haar handicapbeleid al enigszins bij.

De problematiek van de toegankelijkheid van pretparken moet uiteraard ook globale antwoorden krijgen. Op Europees niveau is zij intussen onderwerp van een werkgroep waaraan het expertisecentrum Enter in mijn opdracht deelneemt. Een Europese aanpak is in deze sector uiteraard aanbevelenswaardig maar ook een werk van lange adem. Intussen is het vooral aan de federale regering, die bevoegd is voor de veiligheid van pretparken, om de regelgeving ter zake verder te screenen op eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse discriminaties. Ik zal de toegankelijkheid van pretparken voor personen met een handicap in mijn contacten met de bevoegde federale minister blijven onder de aandacht brengen.

SD 12 Mondelinge, schriftelijke, audiovisuele of digitale publieke informatie wordt voor iedereen leesbaar en verstaanbaar.

In deze legislatuur wordt het toegankelijkheidsbeleid uitgebreid met het thema 'toegankelijkheid van informatie'. Toegankelijkheid van beschikbare informatie is een essentiële voorwaarde voor iedereen om te kunnen handelen en om te kunnen participeren in deze samenleving. Ik benader dit nieuwe beleidsthema voor het gelijkekansenbeleid bescheiden, door verder te streven naar meer toegankelijke en gebruikersvriendelijke websites en door te ijveren voor overheidsinformatie die voor iedereen begrijpelijk en verstaanbaar is.

OD 12.1 Het world wide web wordt integraal toegankelijk.

Uit de meest recente toegankelijkheidsmonitor blijkt dat inmiddels 64% van de websites van de Vlaamse overheid basistoegankelijk zijn. Hoewel er binnen de steekproef van private websites een lichte stijging vast te stellen is, is nog steeds slechts 14% van deze websites basistoegankelijk voor mensen met een handicap.

In het verleden nam ik reeds een aantal ad-hocinitiatieven om via opleiding en begeleiding van webdesigners aan een betere webtoegankelijkheid te timmeren. Het is echter duidelijk dat een effectieve kentering een bredere en meer structurele inzet vraagt van verschillende actoren binnen de Vlaamse overheid.

Hierbij kunnen de initiatieven die recent op Europees niveau zijn gestart, op termijn een kader bieden voor eigen decretale regelingen. Zo werkt de Europese Unie momenteel aan een richtlijn die de toegankelijkheid van overheidswebsites zal regelen. Wat betreft niet-publieke websites kreeg het *European Committee for standardisation* het mandaat om normen rond *eAccessibility* te ontwikkelen.

OD 12.2 Overheidsinformatie wordt leesbaar en verstaanbaar voor iedereen.

De overheid is er voor iedereen. Een overheid die betrouwbaar wil zijn voor alle burgers, moet aan alle burgers kunnen zeggen wat ze doet en doen wat ze zegt. Dit alles op zo'n manier dat het ook begrepen wordt. Dit impliceert onder meer dat de informatie die de overheid verspreidt over haar beleid best leesbaar en verstaanbaar is voor iedereen. Bij de aanvang van deze legislatuur liet ik alvast de beleidsnota's voor mijn bevoegdheden toegankelijk vertalen. Ik hoop dat deze praktijk veralgemeend zal worden bij de start van de nieuwe legislatuur.

Verschillende actoren binnen de Vlaamse overheid (waaronder de afdeling communicatie binnen het departement DAR, het Vlaamse armoedebeleid en het Vlaamse integratiebeleid) zetten reeds op dit thema in en hebben daarvoor ook de juiste expertise in huis. Ik opteer er daarom voor om vanuit het gelijkekansenbeleid – met mijn beperkte middelen en capaciteit – prioriteit te geven aan het architecturale, fysieke aspect van het toegankelijkheidsthema.

OD 12.1 De principes achter Universal Design vinden ingang bij de ontwikkeling van informatie- en communicatietechnologie of communicatiesystemen.

Aan deze beleidsdoelstelling wordt afdoende invulling gegeven door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (hierna afgekort als VAPH). Ik overleg met mijn collega-minister van Welzijn of en op welke wijze ik zijn initiatieven vanuit het Vlaamse gelijkheidsbeleid kracht kan bijzetten.

5 Binnen het gelijkheidsbeleid wordt ingezet op het empoweren van nieuwe Vlamingen

SD 13 Het bestrijden van specifieke problemen die zich voordoen wanneer gendermechanismen en achterstellingsmechanismen op basis van etniciteit elkaar kruisen

In mijn beleidsnota wees ik er op dat er voor arbeidsparticipatie van vrouwen bij nieuwe Vlamingen en Brusselaars een behoorlijk draagvlak is, maar dat binnenshuis veelal gestreefd wordt naar een meer traditionele rolverdeling. Nochtans is het eerste niet realistisch zonder een meer egalitaire rolverdeling thuis. Er is dan ook nood aan initiatieven die het genderbewustzijn bij deze groepen verhogen.

OD 13.1 Het ontwikkelen van een genderbewustzijn bij mannen en vrouwen met een andere origine.

OD 13.2 Mannen en vrouwen aanzetten tot een evenwichtige participatie aan huishoud- en zorgtaken.

OD 13.3 Het organiseren van discussies tussen adolescente nieuwe Vlamingen (jongens en meisjes) over hun verwachtingen en wensen van mannen en vrouwen in een klassieke en nieuwe relaties.

Realisaties 2013

Aangezien ze in hun uitwerking sterk op elkaar ingrijpen, bundel ik de bespreking van deze drie OD's. Er wordt onder meer aan gewerkt via subsidiëring van projecten die uitgaan van de betrokkenen zelf en via de gesubsidieerde organisatie Ella vzw.

Om het genderbewustzijn van nieuwe Vlamingen en Brusselaars te verhogen, stimuleerde ik interne discussies en gesprekken over verwachtingen van mannen en vrouwen in klassieke en nieuwe relaties. In 2013 maakte ik in dit kader de vaderweek van 22 tot 27 april mee mogelijk via een project van LINK=Brussel vzw. LINK=Brussel realiseerde een rondetafelgesprek van en voor vaders, een uitwisseling tussen moeders en een expertenmeeting over vaderbetrokkenheid bij de opvoeding.

Op 28 september 2013 werd het project 'Metamorfoses' gelanceerd door het Centrum voor Ondersteuning, Onderzoek en Documentatie vzw. Het project wil onder meer via het stimuleren van het genderbewustzijn en het genderbewust handelen, de genderbarrières bij deze doelgroep doorbreken en hun actieve participatie aan de samenleving bevorderen.

Ella vzw realiseerde op 4 december 2012 de studiedag 'Geweld, gender en weerbaarheid' in Antwerpen, ter ondersteuning van intermediaire dienstverleners. Op 20 juni 2013 lanceerde deze organisatie te Gent een laagdrempelig poppenspel over gendergerelateerd geweld. Deze voorstelling wordt in de loop van 2013 vertoond bij groepen nieuwe Vlamingen en Brusselaars om het thema bespreekbaar te maken.

Beleidsopties en -initiatieven 2014

In 2014 is het precies vijftig jaar geleden dat de eerste Turkse en Marokkaanse migranten zich in België vestigden. Meteen een reden om vijftig jaar Turkse aanwezigheid eens te vieren vanuit genderperspectief. Ik ondersteun daarom Clin d'oeil films bij het realiseren van een documentaire

hierover, in een regie van Kader Balci. Balci gooide in 2010 al hoge ogen met de langspeelfilm ‘Turquaze’. De documentaire ‘Sanseveria’ zal inkijk geven in de wijze waarop veranderlijke ideeën over vrouwelijkheid en mannelijkheid een impact hebben op hoe vrouwen en mannen hun leven uitbouwen.

Ook in 2014 blijf ik het middenveld stimuleren om projecten rond deze thematiek in te dienen en zal ik de waardevolle aanvragen valoriseren.

OD 13.4 Het verbeteren van het welbevinden van allochtone holebi’s.

Realisaties 2013

Zoals eerder aangehaald (zie OD 13.3) stimuleer ik via allerlei activiteiten de dialoog bij jongeren van allochtone origine over relatievorming. Hierin komt ook het thema seksuele diversiteit ter sprake. Dit is belangrijk: in bepaalde segmenten van de allochtone gemeenschap is holebiseksualiteit een absoluut taboeonderwerp, wat het moeilijk maakt voor allochtone holebi’s om voor hun seksualiteit uit te komen en ze te beleven. De taboestatus van holebiseksualiteit kan ook leiden tot onbegrip en weerstand, die zich in het ergste geval uit in verbale of fysieke agressie.

Ik benadrukte reeds vaker het belang van het introduceren van stemmen uit de allochtone gemeenschappen zelf – inclusief uit landen met een moslimtraditie – die publiekelijk een genuanceerd standpunt innemen over gender en seksuele identiteit.

In het kader van de WOGA-mensenrechtenconferentie die ik mee mogelijk maakte (zie SD 9), was Muhsin Hendricks te gast, net als een heleboel andere sprekers van diverse religieuze en etnische achtergronden. Hendricks is een Zuid-Afrikaanse homoseksuele imam en de stichter van *The Inner Circle*, een mensenrechtenorganisatie die werkt rond de thema’s gender, seksuele diversiteit en islam.

Het is belangrijk om een forum te bieden aan progressieve stemmen uit contexten die vaak gekenmerkt worden door en geassocieerd worden met minder progressieve opvattingen over seksualiteit. De verspreiding van deze stemmen binnen onze allochtone gemeenschappen creëert meer openheid voor seksuele diversiteit. De verspreiding van deze stemmen binnen de omringende samenleving, creëert op haar beurt meer openheid van die omringende samenleving voor de (diverse) allochtone gemeenschappen. In een klimaat van toenemende polarisering, dat sterk gevoed wordt door vooroordelen en angst, is dit geen overbodige luxe. Tijdens de WOGA-mensenrechtenconferentie hielden verscheidene internationale sprekers trouwens een sterk pleidooi voor de noodzaak aan solidariteit tussen de verschillende etnische gemeenschappen binnen de holebi- en transgendergemeenschap.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

In het traject dat ik ontwikkel m.b.t. gender en seksuele diversiteit in het onderwijs (zie OD 8.3), wordt er in 2014 bijzondere aandacht besteed aan het ondersteunen van scholen met een leerlingenpopulatie met een heterogene etnische achtergrond, en dit via pedagogische studiedagen op maat.

SD 14 Door het voeren van een dialoog op metaniveau met de doelgroep(en) krijgt het diversiteitsvraagstuk binnen het gelijkkansenbeleid de nodige aandacht.

Bij het traject dat ik ontwikkel m.b.t. gender en seksuele diversiteit in het onderwijs (zie OD 8.3) heb ik van bij de start Ella vzw betrokken, omwille van haar deskundigheid en vertrouwdheid met zowel etniciteit als gender en seksuele diversiteit en haar ervaringen met het onderwijsveld.

Verder heb ik vanuit mijn bevoegdheid Onderwijs geregeld overleg gehad met vertegenwoordigers van de erkende levensbeschouwingen, ter voorbereiding van hun engagement om voor de levensbeschouwelijke vakken ‘interlevensbeschouwelijke competenties’ te ontwikkelen. Dit engagement over de ‘interlevensbeschouwelijke competentie’ sluit aan bij onderwijsdecreet XXIII. Daarin is vastgelegd dat leerplannen in overeenstemming moeten zijn met de internationale en

grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder en dat ze de bekrachtigde eindtermen en ontwikkelingsdoelen moeten respecteren.

Vandaag zijn de gezagsdragers in de moslimgemeenschappen in ons land doorgaans weinig vertrouwd met onze taal en cultuur, zo bevestigt een studie van het SGKB over imams in Vlaanderen, uitgevoerd in opdracht van mijn collega-minister van Inburgering. Die gezagsdragers spreken de moslims van hier vaak vanuit een ander referentiekader aan. Jongeren uit de moslimgemeenschap kunnen daardoor te weinig bij hen terecht met hun vragen en voelen zich onbegrepen. De jongere generatie Europese moslims is op zoek naar religieuze voorgangers die hun taal spreken en hun leefwereld kennen.

Er is nood aan een islamitische academische kaderopleiding. Daarom wordt vanaf het academiejaar 2014-2015 gestart met een 'optie Islamitische theologie en godsdienstwetenschappen' in de masteropleiding in de wereldgodsdiensten, de interreligieuze dialoog en de religiestudies van de KU Leuven. Het gaat hier niet om een opleiding tot imam, maar om een traject voor wie reeds een academisch diploma heeft en zich wil bekwamen tot islamconsulent en, in combinatie met een specifieke lerarenopleiding islam, tot islamleerkracht. De Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen vzw (AUHA) ontwikkelt een pilootproject waarbij imams en imams-in-opleiding door middel van individuele creditcontracten opleidingsonderdelen kunnen volgen aan de Artesis Plantijn Hogeschool, de Karel de Grote-Hogeschool en de Universiteit Antwerpen. Daardoor worden hun competenties versterkt om werkzaam te zijn in onze Westerse maatschappij. De lijst met aanbevolen opleidingsonderdelen wordt jaarlijks gepubliceerd. De Raad van Theologen van de moslims in Vlaanderen en de leden van het instituut Jisr-Al-Amara engageren zich om imams en imams-in-opleiding aan te sporen om in te gaan op dit vormingsaanbod, dat start in september 2014.

6 Generieke initiatieven

SD 15 Het gelijkkansenbeleid komt tot stand in samenwerking met verschillende partners en in een multilevelsetting.

Realisaties 2013

Voor de wisselwerking met de academische wereld steun ik vooral op het SGKB. In 2012 ging het nieuwe SGKB van start voor een periode van vier jaar. Dit steunpunt voert onderzoek uit over de thema's discriminatierecht, handicap, gender en seksuele identiteit. Het is een consortium van vijf Vlaamse universiteiten: Universiteit Antwerpen, Universiteit Hasselt, Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit Gent en Vrije Universiteit Brussel. Op de [website](http://www.steunpuntgelijkekansen.be) van het SGKB (www.steunpuntgelijkekansen.be) vindt u een overzicht van de onderzoeken die opgenomen zijn in het meerjarenplan.

De werking van het steunpunt wordt opgevolgd via een (overkoepelende) stuurgroep. Het beleid, het SGKB zelf en de SERV als relevante Strategische Adviesraad zijn hier vertegenwoordigd. Om de onderzoeken zelf nauwgezet op te volgen, worden er onderzoeksspecifieke stuurgroepen georganiseerd waarbij uiteraard ook gerekend wordt op de waardevolle input van partners uit het middenveld.

Beleidsopties en -initiatieven 2014

In 2014 zet het SGKB zijn werking voort, conform de beheersovereenkomst en het meerjarenplan. De opvolging gebeurt via dezelfde kanalen als aangegeven onder 'Realisaties 2013'.

OD 15.1 Het gelijkemansmiddenveld geeft beleidsondersteuning, doet aan belangenbehartiging en helpt bij de ontwikkeling van expertise over de verschillende beleidsthema's.*Realisaties 2013*

Het Vlaamse gelijkemansbeleid bestaat zeventien jaar. Tijdens deze periode werd nauw samengewerkt met middenveldpartners. Gaandeweg werd een aantal van die organisaties ad nominatim opgenomen in de begroting van Gelijke Kansen.

Vandaag werk ik structureel samen met volgende organisaties: RoSa, NVR, VOK, Ella, The Belgian Pride, çavaria, GRIP.

Na anderhalf decennium was de tijd rijp om een evaluatie te maken van de wijze waarop middenveld en beleid zich tot elkaar verhouden, welke beleidsrelevante acties, standpunten en ondersteuning er vanuit het middenveld verstrekt wordt en hoe de financiering daarvoor georganiseerd wordt. Met dit doel voor ogen kende ik in 2012 een opdracht toe aan Ernst & Young. De opdracht omvatte een gedetailleerde doorlichting van de werking van de ad nominatim gesubsidieerde organisaties die focussen op de thema's gender en/of seksuele diversiteit, én de aanmaak van een kader voor toekomstige financiering, inclusief voorwaarden en evaluatiecriteria. Deze opdracht werd in de lente van 2013 afgerond. Mijn administratie is inmiddels gestart met een intensief proces waarbij via verscheidene plenaire en bilaterale overlegmomenten met het middenveld toegewerkt wordt naar een model voor de toekomstige organisatie en financiering van het middenveld. De doelstelling is dat dit proces tegen half februari 2014 uitmondt in een – liefst breed gedragen – blauwdruk voor een toekomstige werking.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Deze blauwdruk kan gebruikt worden bij de opmaak van het volgende regeerakkoord, en vervolgens leiden tot de uitwerking van een nieuw financieel kader met decretale verankering.

OD 15.2 Het provinciaal en gemeentelijk gelijkemansbeleid krijgt vorm in afstemming met het Vlaams gelijkemansbeleid.*Realisaties 2013*

Na de lokale verkiezingen van 2012 besteedden de provincies in 2013 aandacht voor gelijke kansen in het lokale beleid. Zij sensibiliseerden de politieke partijen en de nieuwe lokale besturen over het belang van gelijke kansen en streefden naar de integratie van gelijkemansdoelstellingen in de lokale beleidsplannen.

Om de provincies te ondersteunen bij hun sensibilisering van het lokale beleid, deed ik een oproep aan alle nieuw verkozen gemeentebesturen om schepenen van Gelijke Kansen aan te duiden. Terwijl tijdens de vorige lokale legislatuur 33% van de besturen een schepen voor Gelijke Kansen ter beschikking had, bleek eind maart 2013 al 41% van de lokale besturen een dergelijke schepen te hebben.

Aanvullend hierbij reikten mijn diensten voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen ook een overzicht aan van aandachtspunten voor een sterk lokaal gelijkemansbeleid.

De rol die de provincies vanaf 2014 kunnen opnemen met betrekking tot het gelijkemansbeleid is onderwerp van de interne staatshervorming. Op 19 april 2013 bepaalde de Vlaamse Regering haar standpunt inzake de provinciale taakstelling voor gelijke kansen. In deze taakstelling gaat alle aandacht naar de implementatie van het gelijkemansperspectief in de verschillende provinciale beleidsdomeinen. Deze taakstelling werd intussen geïntegreerd in de verschillende bestuursakkoorden. Van een verevening is er in deze context geen sprake. De beperkte financiering die Vlaanderen tot nu toe ter beschikking stelt van de provincies voor het voeren van een gelijkemansbeleid inzake gender en seksuele identiteit (22.000 euro op jaarbasis) zal vanaf 2014 niet langer worden toegekend. De lopende samenwerkingsovereenkomst wat betreft het gender- en holebibeleid wordt opgeheven. De afspraken inzake het provinciaal toegankelijkheidsbeleid worden besproken onder OD 11.6.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Voor 2014 zal de provinciale taakstelling voor gelijke kansen verankerd worden in het gelijkekansendecreet. GKV wil uitwisseling en overleg binnen het netwerk van provinciale gelijkekansenactoren blijven stimuleren.

OD 15.3 Vlaanderen heeft een verhoogde en actieve aanwezigheid binnen internationale instellingen die voor haar belangrijk zijn, in het bijzonder voor de thema's 'toegankelijkheid' en 'handicap'.

Realisaties 2013

Gender. In maart 2013 vond de jaarlijkse bijeenkomst van de *Commission on the Status of Women* (CSW, VN) plaats in New York. Mijn administratie nam deel aan de voorbereidingen en vertegenwoordigde het Vlaamse gelijkekansbeleid op de verschillende panels rond de thema's 'Elimination and prevention of all forms of violence against women and girls' en 'The equal sharing of responsibilities between women and men, including caregiving in the context of HIV/AIDS.'

Seksuele identiteit. Het *Governmental Network of LGBT Focal Points* blijft uitbreiden en kwam ook in 2013 twee keer samen (Den Haag, Montenegro). Tijdens de bijeenkomst in Den Haag (ter gelegenheid van de Internationale Dag tegen Homofobie en Transfobie, IDAHOT), overhandigde ik samen met elf collega-ministers een 'Call for a comprehensive EU approach on LGBT issues' aan Europees Commissaris Viviane Reding. Deze oproep aan Commissaris Reding werd niet hartelijk ontvangen, maar de leden van het netwerk van *focal points* blijven – samen met ILGA Europe – verder ijveren om de vraag naar een Europese aanpak op vlak van holebi- en transgenderrechten op de EU-agenda te plaatsen.

Ik ondersteunde de organisatoren van de *Baltic Pride* in Vilnius via een videoboodschap die werd uitgezonden op de conferentie aan de vooravond van de Pride. Ik wilde vooral benadrukken dat Litouwen een belangrijke rol te spelen heeft tijdens haar EU-voorzitterschap, gezien de recente wetgevende evoluties in de regio.

Handicap. Het interfederaal coördinatiemechanisme (bij FOD Sociale Zekerheid) werd als vaste vertegenwoordiger op internationale fora (zowel EU, Raad van Europa als aangelegenheden van de VN) aangesteld om de continuïteit van de Belgische vertegenwoordiging te verzekeren en zal op deze gelegenheden bijgestaan worden door één van de acht *focal points* (GKV voor Vlaanderen).

In uitvoering van art 33.2 IVPRH werd in september 2011 met het CGKR een tijdelijk samenwerkingsprotocol afgesloten. Dit protocol werd hernieuwd voor de periode september 2013-januari 2014 en zal van rechtswege eindigen bij de oprichting van het nieuwe Interfederaal Centrum (zie OD 17.2).

Mijn administratie nam deel aan de voorbereiding van de jaarlijkse *Conference of State Parties* bij het IVRPH (17-20 juli 2013) dat dit jaar focuste op de thema's 'Economic empowerment through inclusive social protection and poverty reduction strategies', 'Disability-inclusive development in national, regional and international processes' en 'Community-based rehabilitation and habilitation for inclusive society'.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Gender. Van 10 tot 21 maart vindt de jaarlijkse *Commission on the Status of Women* plaats in New York. In 2014 worden de thema's 'Challenges and achievements in the implementation of the Millennium Development Goals for women and girls' en 'Access and participation of women and girls to education, training, science and technology, including for the promotion of women's equal access to full employment and decent work' onder de loep genomen. Ook voor deze achtentwintigste sessie zal ik input aanleveren en zal mijn administratie ter plaatse het Vlaamse gelijkekansbeleid vertegenwoordigen.

Seksuele identiteit. De aandacht op het internationale forum voor de thema's 'seksuele oriëntatie' en 'genderidentiteit' blijft groeien. Het *Governmental Network of LGBT Focal Points*, dat steeds meer

legitimiteit krijgt als informeel netwerk, blijft daarom een prioriteit voor GKV. Het zal ook in 2014 twee keer samenkomen en verder werken aan de Europese agendasetting rond deze thema's.

Handicap. In 2014 volg ik, in samenwerking met het daartoe opgerichte interfederale coördinatiemechanisme, de evoluties op Europees en internationaal vlak verder op. Ik kijk ook uit naar de commentaren van het VN-comité ter uitvoering van het IVRPH en zal de beleidsaanbevelingen ter harte nemen en aanwenden binnen de werkzaamheden van de OCM. De verdediging van het rapport staat gepland voor eind 2014.

SD 16   **De beeldvorming van vrouwen en mannen, van allochtonen en autochtonen, van mensen met en van mensen zonder functiebeperking, van holebi's en hetero's in de media is genuanceerd en niet-stereotyperend.**

OD 16.1 Journalisten gebruiken de Expertendatabank als een belangrijke bron voor contactinformatie¹⁵.

Realisaties 2013

De Expertendatabank bevat een duizendtal fiches met contact- en expertisegegevens van experts uit de kansengroepen vrouwen, allochtonen, transgenders en personen met een handicap. Sinds 2012 zijn een aantal opgeleide ervaringsdeskundigen in armoedebestrijding toegevoegd. Daarnaast vindt de journalist er informatie over organisaties die werken rond één of meer van deze thema's.

Om het gebruik van de Expertendatabank optimaal te houden, wordt ze actief gepromoot bij journalisten. De levendige homepage toont tweewekelijks een nieuw kort interview met één van de vele experts uit de databank. Daardoor wordt in een oogopslag duidelijk wat de Expertendatabank te bieden heeft. Maandelijks ontvangen journalisten ook een mailing met nieuws over de databank. En via een rake advertentie en banner – met dank aan Carl Devos – wordt de databank actief gepromoot bij journalisten. Op 22 februari 2013 stelde GKV de Expertendatabank voor aan de federaal georganiseerde rondetafel 'Media en diversiteit'.

Beleidsopties en -initiatieven 2014

In 2014 werk ik verder aan de uitbouw van deze databank, en aan de promotie ervan. Zo zal eind 2013 een vernieuwde banner en advertentie ter promotie van de Expertendatabank bij journalisten verspreid worden. Ook deze keer zal de expertendatabank mee gepromoot worden door een bekend expert.

---

¹⁵ Met dit initiatief geef ik tevens mee uitvoering aan strategische doelstelling 1 van het geïntegreerd actieplan integratiebeleid van de Vlaamse overheid.

II. Het gelijkebehandelings- of antidiscriminatiebeleid

In uitvoering van het Gelijkekansendecreet, bouw ik naast het preventieve gelijkekansenbeleid ook aan een antidiscriminatiebeleid dat feitelijke discriminaties bestrijdt en dus meer reactief van aard is.

SD 17 Feitelijke discriminaties worden bestreden¹⁶

OD 17.1 Het netwerk aan Meldpunten dat feitelijke discriminaties in der minne oplost en met bestaande partnerorganisaties lokale, preventieve acties uitwerkt, is professioneel, gebiedsdekkend en laagdrempelig uitgebouwd.

Realisaties 2013

Een effectief antidiscriminatiebeleid wordt best zo dicht mogelijk bij de burger gevoerd. Daarom ondersteunde ik in 2013 verder het netwerk van dertien Meldpunten Discriminatie, dat bestaat binnen de Vlaamse centrum- en grootsteden. Deze Meldpunten verlenen bijstand aan mogelijke slachtoffers van discriminatie. Daarnaast zetten ze preventieve acties op, en werken zij aan de uitbouw van hun lokaal netwerk (zie OD 17.3).

Elf van de dertien Meldpunten zijn begin 2010 erkend voor een periode van drie jaar. Eind 2012 liep deze erkenning dus af. Door de oprichting van het Interfederaal Centrum en de geplande inbedding van de Meldpunten in dit Centrum tegen eind juni 2013 (zie OD 17.2), was het niet aangewezen de Meldpunten zonder meer te erkennen voor een nieuwe cyclus van drie jaar. De subsidiëring van alle Meldpunten Discriminatie gebeurde voor de eerste jaarhelft van 2013 op projectbasis.

De nieuwe startdatum voor de operationalisering van het Interfederaal Centrum werd vastgelegd op 1 januari 2014. Dit is ook de vooropgestelde datum voor de overheveling van de Meldpunten naar dit Centrum. Om de continuïteit van hun diensten tot aan hun feitelijke inbedding te garanderen, werden de Meldpunten ook voor de tweede jaarhelft van 2013 op projectbasis gesubsidieerd.

GKV staat in voor de coördinatie en de inhoudelijke omkadering van dit netwerk, via maandelijks overleg en vormingen. Zo werden in 2013 een zesdaagse opleiding bemiddeling, een opleiding over Metis en een vorming over inclusief onderwijs georganiseerd. In het najaar van 2013 vindt een informatiesessie van FRA (*European Union Agency for Fundamental Rights*) plaats over een toolkit voor de implementatie van mensenrechten op lokaal en regionaal niveau. Verschillende Meldpunten droegen bij aan de ontwikkeling van dit werkinstrument. Tenslotte komt het CGKR duiding geven over hun diversiteitsbarometer en wordt het TIP voorgesteld.

Daarnaast sloot GKV opnieuw een samenwerkingsovereenkomst af met het CGKR voor ondersteuning en begeleiding van de Meldpunten in individuele dossiers. De Meldpunten registreren de door hen behandelde meldingen in Metis, een centraal registratiesysteem dat door het CGKR wordt beheerd.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

De nieuwe startdatum voor de operationalisering van het Interfederaal Centrum en de inbedding van de Meldpunten hierin, werd vastgelegd op 1 januari 2014. Ik zal in 2014 actief meewerken aan de overheveling van de Meldpunten in het Interfederaal Centrum. Ik zal er hierbij op toezien dat de kwaliteitsvolle dienstverlening die binnen de Meldpunten werd uitgebouwd, maximaal wordt geïntegreerd in de nieuwe structuur (zie OD 17.2).

---

¹⁶ Met deze initiatieven geef ik tevens mee uitvoering aan strategische doelstelling 2 van het geïntegreerd actieplan integratiebeleid van de Vlaamse overheid.

OD 17.2 Een onafhankelijk orgaan dat in rechte kan optreden in het geval van geschillen met betrekking tot discriminatie is geïnstalleerd.*Realisaties 2013¹⁷*

Na intensieve onderhandelingen besloot de Vlaamse Regering eind juli 2012 om, samen met de andere deelstaten en de federale overheid, het onafhankelijke Interfederaal Centrum op te richten. Hiermee voert Vlaanderen zijn Europeesrechtelijke en decretale verplichtingen uit. Er werd overeengekomen dat het Interfederaal Centrum op 30 juni 2013 operationeel zou zijn. De dertien lokale Meldpunten Discriminatie die Vlaanderen de voorbije jaren heeft opgericht, zullen in dit Centrum worden opgenomen.

De deadline van 30 juni 2013 werd niet gehaald, mede omdat de ondertekenaars van het samenwerkingsakkoord de tekst nog wilden aanpassen op basis van de opmerkingen van de Raad van State. De definitieve tekst van het samenwerkingsakkoord werd ondertekend op 12 juli 2013. Als nieuwe startdatum voor het Interfederaal Centrum en de inbedding van de Meldpunten hierin, is 1 januari 2014 vooropgesteld. Het voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord werd in september definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering en intussen voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Het Interfederaal Centrum zal de opdracht hebben gelijke behandeling, gelijke kansen en evenredige participatie te bevorderen, en elke vorm van discriminatie, uitsluiting, beperking, uitbuiting of vooroordelen te voorkomen. Het gaat hier over discriminatie op grond van leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap, sociale positie, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, of nationale of etnische afstamming. Het Interfederaal Centrum zal eveneens de taken vervullen voorzien in artikel 33.2 van het IVRPH.

Het was voor de Vlaamse Regering van cruciaal belang dat het Interfederaal Centrum zich volledig zou kunnen focussen op de strijd tegen discriminatie. Interfederaal werd daarom beslist de huidige werking van het CGKR rond migratie, mensenhandel en de grondrechten van vreemdelingen uit het takenpakket van het Interfederaal Centrum te houden en onder te brengen in het federaal Centrum voor de analyse van de migratiestromen, de bescherming van de grondrechten van de vreemdelingen en de strijd tegen de mensenhandel. Daarnaast zal ook het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting afgescheiden worden.

Verder werd met de federale overheid en de andere deelstaten afgesproken om snel gesprekken op te starten voor de interfederalisering van het IGVM. Nog deze zomer heb ik mijn federale collega-minister van Gelijke Kansen erop geattendeerd het overleg hierover zo spoedig mogelijk opnieuw aan te vatten. Net als bij de onderhandelingen over de oprichting van een Interfederaal Centrum, dient ook voor een eventuele interfederalisering van het IGVM een doorgedreven kerntakendebat te worden gevoerd. Het IGVM is immers een federale overheidsinstelling, die momenteel veel beleidsmatige opdrachten uitvoert die niet thuishoren in een onafhankelijk gelijkheidsorgaan.

Op initiatief van de federale minister van Justitie en de federale minister van Gelijke Kansen is eveneens een interfederale werkgroep opgericht, belast met het opstellen van een ontwerp van samenwerkingsakkoord voor de oprichting van een gemeenschappelijke mensenrechtenkoepel. Dat heeft geleid tot de organisatie van een enkele inleidende besprekingen. Ondertussen werd op 10 juli 2013 op federaal niveau wel een wetsvoorstel ingediend houdende de oprichting van een Mensenrechteninstituut.¹⁸

¹⁷ Met deze initiatieven geef ik uitvoering aan ViA, strategische doelstelling 53, sleutelproject 7 en strategische doelstelling 48, sleutelproject 4 en aan de met redenen omklede motie omklede tot besluit van de op 6 oktober 2011 door de heer Ward Kennes in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de interfederalisering van het CGKR en de piste om een eigen Vlaams centrum op te richten, Vlaams Parlement, *Parl. St.* 1282 (2011-2012), nr. 2.

¹⁸ *Parl. St.* Kamer van Volksvertegenwoordigers 2012-2013 2946/001

Beleidsopties en –initiatieven 2014

In 2014 zal ik actief participeren aan de praktische uitwerking van het samenwerkingsakkoord voor de oprichting van het Interfederaal Centrum. Verder zal ik de overdracht van de Meldpunten Discriminatie naar het Interfederaal Centrum faciliteren, zodat de dienstverlening aan de burger niet in het gedrang komt.

Ik zal constructief mee onderhandelen over de interfederalisering van het IGVM, evenals aan de gesprekken ter oprichting van een gemeenschappelijke mensenrechtenkoepel.

Het Interfederaal Centrum zal mijn belangrijkste partner zijn in de verdere uitbouw van het Vlaamse antidiscriminatiebeleid. Ik ben ervan overtuigd dat wij elk vanuit onze eigen positie en ons eigen perspectief een complementaire rol zullen spelen in de strijd tegen discriminatie. Een van de hoofdtaken van het interfederale orgaan, met name de onafhankelijke behandeling van klachten van burgers, zal toelaten om de pijnpunten inzake de bestrijding van discriminatie in Vlaanderen beter bloot te leggen. Zij zullen voor mij dan ook een bron van inspiratie zijn bij de uitbouw van het Vlaamse transversale antidiscriminatiebeleid.

De Vlaamse bijdrage aan het Interfederaal Centrum werd in het samenwerkingsakkoord vastgelegd op 738.000 euro voor 2014. Dit bedrag wordt grotendeels geput uit de begroting Gelijke Kansen (690.000 euro). Er is een cofinanciering van 36.000 euro vanuit de kredieten van Internationaal Vlaanderen, Cel Buitenlands Beleid, voor het luik handicap.

OD 17.3 Via samenwerkingsovereenkomsten zijn de Meldpunten ingebed in een stevig netwerk met alle actoren die een rol kunnen spelen bij de bestrijding van discriminatie.

Realisaties 2013

In afwachting van de opstart van het Interfederaal Centrum, ligt de voornaamste vorm van samenwerking besloten in de overeenkomst die ik jaarlijks sluit met het CGKR. Via deze overeenkomst begeleidt en ondersteunt het CGKR de Meldpunten bij de behandeling van concrete dossiers. Ook zijn alle Meldpunten aangesloten op het centrale registratiesysteem Metis.

Daarnaast loopt een samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Inspectie Werk en Sociale Economie. Deze regelt de flow van arbeidsgerelateerde meldingen tussen de Meldpunten, de Inspectie en het CGKR.

Tenslotte werden de eerste contacten gelegd tussen de Meldpunten en de Onderwijsinspectie, die de bevoegdheid kreeg om het verbod op discriminatie in de onderwijsinstellingen te controleren.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Zodra de opstart van het Interfederaal Centrum een feit is, zal ik de samenwerking met deze nieuwe instelling, de Inspectie en de Onderwijsinspectie herbekijken in het licht van de hervormingen.

OD 17.4 De burger kent zijn rechten in de strijd tegen discriminatie en vindt zijn weg naar de Meldpunten en andere partners.

Realisaties 2013

Voor de bekendmaking van het antidiscriminatiebeleid en de Meldpunten is verder ingezet op netwerking en multiplicatoreffecten. De Meldpunten maakten hun werking in het eigen werkingsgebied beter bekend door samen te werken met lokaal ingebedde doelgroep- en sectororganisaties. Ook door hun preventieve acties kregen de Meldpunten langzamerhand meer bekendheid bij het brede publiek.

Begin 2013 zette ik een vormingsaanbod voor de Meldpunten op in het kader van een Vlaams beleid voor de integratie van Midden- en Oost-Europese (Roma)migranten.¹⁹ In het najaar van 2013 vindt een voorstelling van het TIP plaats. Zo wil ik ervoor zorgen dat de Meldpunten ook adequaat kunnen omgaan met de bestrijding van discriminatie ten aanzien van deze doelgroepen.

---

¹⁹ Met dit initiatief geef ik uitvoering aan het Vlaams Actieplan MOE (Roma)-migranten 2012-2015.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

De inbedding van de Meldpunten in het nieuwe Interfederaal Centrum staat gepland voor januari 2014. Dit doet geenszins afbreuk aan het belang van een lokale verankering van de strijd tegen discriminatie. Problemen rond discriminatie manifesteren zich vaak lokaal en vereisen dan ook een lokale aanpak. Het blijft erg belangrijk dat slachtoffers van discriminatie op een laagdrempelige wijze meldingen kunnen doen. Bovendien is het lokaal netwerk dat elk meldpunt de laatste jaren heeft opgezet met stedelijke diensten en externe organisaties, van cruciaal belang gebleken bij de behandeling van klachten.

Zodra de opstart van het Interfederaal Centrum een feit is, moet het een algemene communicatiecampagne opzetten die het brede publiek inzicht geeft in zijn rechten en uitleg geeft over de bestrijding van discriminatie in Vlaanderen en Brussel.

OD 17.5 Het antidiscriminatiebeleid krijgt een wetenschappelijke onderbouw, evoluties worden gemonitord.

Realisaties 2013

In 2010 namen de Meldpunten het centrale registratiesysteem Metis in gebruik (zie OD 17.1). In 2013 is de methodiek achter registratie en gegevensverwerking in dit systeem nog verder verfijnd. Zo kunnen cijferanalyses uit Metis op termijn mede bepalend zijn voor de richting die ik mijn antidiscriminatiebeleid geef. Ook zullen de cijfers ter beschikking gesteld kunnen worden voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Voor de wisselwerking met de academische wereld steun ik vooral op het SGKB. Dit Steunpunt voert sinds 2012 ook onderzoek uit met betrekking tot het thema discriminatierecht. Volgende onderzoekslijnen werden vastgelegd in de meerjarenplanning (2012-2015): de ongelijke wettelijke bescherming van de verschillende discriminatiegronden, religieuze discriminatie in private relaties en handavingsmechanismen en –methoden in het discriminatierecht.

Beleidsopties en –initiatieven september 2014

Dankzij de oprichting van het Interfederaal Centrum (zie OD 17.2) is er een onafhankelijk orgaan dat het Vlaamse beleid inzake gelijke kansen en non-discriminatie zal monitoren. In het samenwerkingsakkoord voor de oprichting van het Interfederaal Centrum werd overeenkomen dat dit Centrum jaarlijks zal rapporteren aan de verschillende parlementen in dit land. Deze rapportage zal een belangrijke inspiratiebron en toetssteen worden van mijn beleid.

Binnen het SGKB lopen de eerder vermelde onderzoekslijnen door.

OD 17.6 De Vlaamse overheid maakt werk van de invoering van antidiscriminatieclausules bij overheidsopdrachten en in subsidiereglementen.

Realisaties 2013

Op mijn voorstel werd in het kader van het OCM-proces (zie OD 1.1) door de Vlaamse Regering een generieke doelstelling bepaald voor het integreren van antidiscriminatie-, toegankelijkheids- en diversiteitsclausules in subsidiereglementen. De implementatie van deze doelstelling verloopt in drie fasen. De eerste twee fasen werden eind 2012 afgerond, namelijk een inventaris van alle subsidiestromen en een overzicht – binnen elk beleidsdomein – van de subsidiestromen waarin het mogelijk en zinvol zou zijn om de vernoemde clausules te integreren.

Het proces dat in de schoot van de ambtelijke Commissie Gelijke Kansen doorlopen werd, leert dat de oorspronkelijke intentie om via gelijkekansenclausules in subsidiestromen op een afgestemde en generieke te wijze te werken aan de bevordering van gelijke kansen, veel complexer is dan oorspronkelijk werd gedacht. Er is ten eerste de grote verscheidenheid aan subsidiemaatregelen die het moeilijk haalbaar maakt om te komen tot één afgestemde aanpak voor alle bevoegdheden. Daarnaast is er de brede waaier aan mogelijke benaderingen en aandachtspunten die gelieerd kunnen worden aan ‘diversiteit’, ‘toegankelijkheid’ en ‘antidiscriminatie’. Zo kan ‘diversiteit’ bijvoorbeeld betrekking hebben op zowel de personeelsbezetting en -werking van de subsidievragers, als op de participanten aan het project, als op de bredere impact van het initiatief.

In juni 2013 werd alvast een overzichtlijst opgesteld van subsidiereglementen die in aanmerking komen voor opname van een gelijkekansenclausule. Met betrekking tot 18 bevoegdheden werd aangegeven dat er reeds een gelijkekansenclausule in bepaalde subsidiereglementeringen wordt gehanteerd die volgens de inschatting van het beleidsdomein voldoende is. Met betrekking tot 17 bevoegdheden werd aangegeven dat er een voornemen bestaat om een nieuwe gelijkekansenclausule te ontwikkelen en/of om een bestaande gelijkekansenclausule aan te vullen of te verbeteren.

Wat de aandacht voor dergelijke clausules in overheidsopdrachten betreft, ligt de trekkersrol bij het Vlaamse beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling. De opmaak van een voorstel van antidiscriminatieclausule, op te nemen in alle bestekken van de Vlaamse overheid, zit in de eindfase.

In het kader van het Vlaams actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009-2011 is werk gemaakt van een leidraad sociale criteria ten behoeve van de aankopers van de Vlaamse overheid.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

In 2014 zullen binnen de Commissie Gelijke Kansen op regelmatige basis praktijken en ervaringen worden voorgesteld die inspiratie kunnen bieden aan collega's die de implementatie van een gelijkekansenclausule in hun eigen beleidsdomein voorbereiden.

Voor de periode 2012-2014 wordt verder ingezet op een zo breed mogelijke toepassing van de leidraad sociale criteria. Hiervoor zullen de mogelijkheden, beschreven in de leidraad, door GKV worden geconcretiseerd in clausules. Die kunnen dan onmiddellijk geïntegreerd worden in de bestekken, telkens op maat van de gevraagde diensten, werken of producten. Hierbij zal in eerste instantie gefocust worden op die categorieën van diensten, werken of producten, die het meest relevant zijn. Het betreft clausules met betrekking tot antidiscriminatie, holebi's, gender, personen met een handicap, fysieke toegankelijkheid en IT-toegankelijkheid. In lijn met de timing van het Actieplan Duurzame Overheidsopdrachten, worden de clausules eind 2014 aangeleverd.

OD 17.7 Een transversaal Vlaams antidiscriminatiebeleid wordt structureel uitgebouwd.

Realisaties 2013

Binnen het OCM-doelstellingenkader handicap werd al een eerste stap gezet tot uitwerking van het transversale gelijkekansenbeleid via de OCM door een engagement wat betreft de screening van de Vlaamse regelgeving in het licht van het IVRPH. Een van de generieke doelstellingen in de Actieplannen inzake het thema handicap 2012-2014 is de toetsing en afstemming van de vigerende relevante regelgeving op haar conformiteit met het IVRPH. Mijn collega-minister van Welzijn heeft zich geëngageerd om de VAPH-reglementering te toetsen op de conformiteit met dit verdrag.

Als onderwijsminister werkte ik een set van decretale bepalingen uit voor de afstemming van de regelgeving van het leerplicht en het hoger onderwijs op de principes van het IVRPH, en ontwikkelde ik een nieuw basisartikel over het inschrijvingsrecht voor leerlingen met een handicap in het gewone leerplichtonderwijs. Dat artikel vertrekt vanuit het recht op redelijke aanpassingen zoals geformuleerd in het IVRPH.

Beleidsopties en –initiatieven 2014

Zodra de oprichting van het Interfederaal Centrum en de inbedding van de Meldpunten hierin rond is (zie OD 17.2), komt er tijd vrij om te focussen op de manier waarop de discriminatieproblematiek inbreekt op de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. Zo zal ik nagaan hoe discriminatie op een structurele en gecoördineerde manier kan worden aangepakt. Hiertoe zal ik onderzoeken of het aangewezen is om een traject uit te bouwen dat aansluit bij het transversale gelijkekansenbeleid via de OCM.

De bepalingen voor het hoger onderwijs zijn inmiddels via het Onderwijsdecreet XXIII een feit.²⁰ Dit decreet geeft het hoger onderwijs niet alleen het recht op redelijke aanpassingen voor studenten met functiebeperkingen, het verplicht de instellingen eveneens om in hun onderwijs- en examenreglement de procedures op te nemen die ze ontwikkelen om dit recht te garanderen. Bovendien is ook bepaald dat een student, in eerste instantie, over een interne beroepsmogelijkheid beschikt indien de instelling de gevraagde aanpassingen als niet-redelijk zou beschouwen en ze dus niet zou toekennen aan de student. In tweede instantie kan hij of zij zich wenden tot het CGKR dat bemiddelt en de student indien nodig kan bijstaan bij het aanhangig maken van de kwestie bij een rechtbank.

Voor het leerplichtonderwijs schreef ik als minister van Onderwijs een voorontwerp van decreet betreffende belangrijke en noodzakelijke maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Ik verwacht in het najaar het advies van de Raad van State over dit voorontwerp.

OD 17.8 Het antidiscriminatiebeleid komt tot stand in samenwerking met verschillende partners.

Realisaties 2013

Vlaanderen staat niet alleen in de strijd tegen discriminatie. Het is dan ook niet aangewezen om een geïsoleerd beleid te voeren dat los staat van reeds bestaande initiatieven. Ik wil optimaal inzetten op een doorgedreven samenwerking met andere sleutelactoren.

Voor de wisselwerking met de academische wereld steun ik vooral op het nieuwe SGKB (zie OD 17.5 en SD 15). Daarnaast sloot ik samenwerkingsovereenkomsten af met het CGKR en de Vlaamse Inspectie Werk en Sociale Economie (zie OD 17.3).

Ook werden de eerste contacten gelegd met Onderwijsinspectie. In mijn beleidsnota Onderwijs 2009-2014 engageerde ik me om met de onderwijsinspectie af te spreken hoe zij de naleving van het verbod op discriminatie in de onderwijsinstellingen, Syntra en de CLB's kunnen controleren. OD 5.4 in het Vlaams Actieplan Kinderrechten bepaalt dat GKV en Onderwijs de samenwerking tussen de onderwijsinspectie en het netwerk van Meldpunten Discriminatie onderzoeken.

Ook de departementen Sport en Wonen werden al gecontacteerd in het kader van een aantal discriminatiemeldingen van burgers.

Beleidsopties en -initiatieven 2014

Ik zal het Vlaamse antidiscriminatie-netwerk verder en op een meer structurele wijze uitbouwen. Naast een verdieping van het contact met de bestaande partners, zal ik ook werken aan de uitbreiding van het netwerk.

Zodra de oprichting van het Interfederaal Centrum – en de interfederalisering van het IGVM – een feit is (zie OD 17.2), dienen bepaalde samenwerkingsverbanden herbekeken te worden. Zo zal ik samenwerkingsovereenkomsten met de nieuwe instellingen afsluiten en ook de samenwerkingsovereenkomst met de Vlaamse Inspectie bekijken in het licht van deze hervormingen (zie OD 17.3). Ik zal er in het bijzonder op toezien dat de goede relatie met de Vlaamse Meldpunten behouden blijft, met respect voor hun nieuwe inbedding.

Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel,

Pascal SMET

---

²⁰ Decreet van 19 juli 2013 betreffende het Onderwijs XXIII, *Belgisch Staatsblad* 27 augustus 2013

Bijlage I Overzicht resoluties en aanbevelingen Vlaams Parlement met betrekking tot het Vlaamse gelijkheidsbeleid

Resolutie betreffende de ondersteuning van Intro vzw voor het toegankelijk maken van culturele evenementen, Vlaams Parlement, *Parl. St. 1325 (2011-2012), nr. 4.*

Het Vlaams Parlement, (...), vraagt de Vlaamse Regering

1. Aan te dringen bij de Nationale Loterij om de ondersteuning van het project ‘Festivals voor iedereen’ van Intro vzw alsnog te verlengen;
2. De toegankelijkheid van festivals ook in de toekomst te garanderen, inzonderheid door de verdere ondersteuning van het project ‘Festivals voor iedereen’ van Intro vzw;
3. Te onderzoeken op welke wijze ervoor gezorgd kan worden dat festivals en evenementen verplicht worden om de toegankelijkheid zoveel mogelijk te garanderen zonder de administratieve last van het vrijwilligerswerk te verhogen, en het Vlaams Parlement daarover de informeren

Met redenen omklede motie tot besluit van de op 6 oktober 2011 door de heer Ward Kennes in commissie gehouden interpellatie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de interfederalisering van het CGKR en de piste om een eigen Vlaams centrum op te richten, Vlaams Parlement, *Parl. St. 1282 (2011-2012), nr. 2.*

Het Vlaams Parlement, (...), vraagt de Vlaamse Regering

1. Het Vlaams regeerakkoord, met name de interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, uit te voeren, maar niet zonder vooraf een kerntakendebat te houden over de opdrachten waarover een interfederaal orgaan dat belast is met de bevordering van gelijke behandeling van alle personen zonder discriminatie, moet beschikken;
2. Initiatieven te nemen voor de oprichting van een Vlaams orgaan indien de onderhandelingen met de federale overheid en de andere deelstaten eind juni 2012 niet hebben geleid tot een geschreven akkoord, zodanig dat nog voor de start van het zomerreces 2012 een ontwerp van decreet kan worden geagendeerd op de Vlaamse Regering;
3. In alle omstandigheden vast te leggen dat een dergelijk interfederaal of Vlaams orgaan voldoet aan de criteria inzake onafhankelijkheid overeenkomstig de voorwaarden, bepaald in resolutie 48/134 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties van 20 december 1993 betreffende de ‘Principles relating to the status of National Institutions (‘The Paris Principles’);
4. Te garanderen dat in de samenstelling van de raad van bestuur van een dergelijk interfederaal of Vlaams orgaan niet langer de uitvoerende macht, maar wel de wetgevende macht wordt betrokken;
5. Erop toe te zien dat de verdeling van de leden van de raad van bestuur, aangewezen door de parlementen van de gemeenschappen, gewesten en het Federale Parlement, op een gelijkwaardige manier gebeurt;
6. De geloofwaardige onafhankelijkheid en het pluralisme van een dergelijk interfederaal of Vlaams orgaan te bewaken, onder meer door de garantie dat personen die een dergelijk politiek mandaat bekleden in deelstatelijke, federale en Europese wetgevende instellingen of regeringen, of een uitvoerend mandaat op provinciaal en lokaal vlak, of personen die in een periode van vijf jaar voorafgaand aan hun kandidatuur een dergelijk mandaat hebben bekleed, of die op ministeriële kabinetten werken, geen zitting kunnen hebben in de raad van bestuur,

- evenals verder te bekijken welke andere onverenigbaarheden daaraan nog moeten worden toegevoegd, en te garanderen dat de leden van de raad van bestuur over aantoonbare expertise beschikken;
7. Te bepalen dat een dergelijk interfederaal of Vlaams orgaan minstens jaarlijks zijn werking komt voorstellen in het Vlaams Parlement;
  8. Eerst werk te maken van de oprichting van een interfederaal of Vlaams orgaan ter uitvoering van de vermelde richtlijnen en artikel 40 van het Gelijkheidsdecreet, en aansluitend de eventuele oprichting van een interfederale mensenrechteninstelling te bestuderen, waarvan in voorkomend geval het eerstgenoemde interfederale of Vlaamse orgaan ook autonoom kan blijven;
  9. Het Vlaams Parlement te betrekken en te informeren over de voortgang van, hetzij de oprichting van een interfederaal orgaan, hetzij een eigen Vlaams orgaan, en een debat te voeren over de architectuur en de kerntaken van een dergelijk orgaan.

